

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۱/۱۰/۱۶

آزمون ۱۶ دی ماه ۱۴۰۱

دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده‌ی ترازى به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
						شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	

مدت پاسخ‌گویی: ۶۵ دقیقه

تعداد سؤال: ۶۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	ریاضی و آمار (۳)	اجباری	۲۰	۱	۲۰	۲۵
۲	علوم و فنون ادبی (۳)	اجباری	۲۰	۲۱	۴۰	۲۰
۳	جامعه‌شناسی (۳)	اجباری	۲۰	۴۱	۶۰	۲۰

کل مباحث نیم سال اول

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۱- با ارقام ۱، ۲، ۶، ۸، ۹ چند عدد پنج رقمی با ارقام متمایز می‌توان نوشت که رقم وسط آن همواره فرد باشد؟

- (۱) ۱۲ (۲) ۲۴ (۳) ۳۶ (۴) ۴۸

۲- ۵ نفر به نام‌های E و D و C و B و A به چند طریق می‌توانند در یک صف بایستند به‌طوری که A اول صف و B آخر صف باشد؟

- (۱) ۱۲۰ (۲) ۱۱۹ (۳) ۶ (۴) ۱۰۸

۳- مقدار n از رابطه $\frac{(n-2)!}{2} = \frac{(n-1)!}{4}$ کدام است؟

- (۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

۴- با ۸ نقطه {a, b, c, d, e, f, g, h} روی محیط یک دایره، چند مثلث می‌توان ساخت به‌طوری که یکی از رأس‌های مثلث a باشد؟

- (۱) ۱۴ (۲) ۲۱ (۳) ۲۸ (۴) ۵۶

۵- تعداد راه‌ها از شهر D به E چند تا باشد که به ۴۹ طریق بتوان از شهر B به E رفت؟ (مسیر D به E یک طرفه از D به E است و از D و

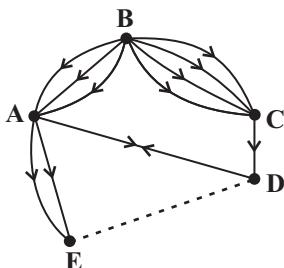
A حداکثر یکبار عبور کنیم.)

- (۱) ۳

- (۲) ۴

- (۳) ۵

- (۴) ۶

۶- با ارقام ۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ چند عدد چهاررقمی بزرگتر از ۲۴۰۰ و کوچکتر از ۵۳۰۰ بدون تکرار ارقام می‌توان نوشت؟

- (۱) ۱۲۰ (۲) ۱۴۴ (۳) ۱۵۶ (۴) ۱۸۰

۷- برای بررسی وضعیت اجتماعی و اقتصادی خانواده‌های یک شهر، در کدام روش نمونه‌گیری زیر، تمام قشرهای جامعه، شانس حضور ندارند؟

(۱) انتخاب براساس رقم اول تلفن منازل (۲) انتخاب پلاک‌های زوج هر کوچه

(۳) انتخاب براساس رقم آخر تلفن منازل (۴) انتخاب پلاک‌های مضرب ۵ هر کوچه

۸- با حروف کلمه successively چند کلمه ۱۲ حرفی می‌توان نوشت به‌طوری که حروف یکسان کنار هم باشند؟

- (۱) ۸! (۲) ۳!×۲!×۲!×۲!×۵! (۳) ۳!×۲!×۲!×۲!×۸! (۴) ۵!×۸!

۹- ۸ نفر که فامیل هستند می‌خواهند با هم عکس یادگاری بگیرند. اگر بخواهیم بین پدربزرگ و مادربزرگ، دقیقاً یک فرد به‌خصوصی قرار گیرد، با این

روش، چند عکس یادگاری می‌توان گرفت؟

- (۱) ۱۲۰ (۲) ۷۲۰ (۳) ۱۴۴۰ (۴) ۲۸۸۰

۱۰- به چند طریق می‌توان یک تیم سه نفره را از میان پنج زن و هفت مرد انتخاب کرد به‌طوری که حداکثر دو مرد انتخاب شوند؟

- (۱) ۱۸۵ (۲) ۱۹۵ (۳) ۲۵۰ (۴) ۳۰۵

محل انجام محاسبات

۱۱- در پرتاب دو تاس با هم احتمال آن که مجموع اعداد رو شده مضرب ۴ نباشند، چقدر است؟

- (۱) $\frac{1}{3}$ (۲) $\frac{2}{3}$ (۳) $\frac{5}{6}$ (۴) $\frac{3}{4}$

۱۲- در کیسه‌ای ۵ مهره آبی و ۷ مهره سیاه قرار دارد. ۳ مهره به تصادف از کیسه خارج می‌کنیم، احتمال آن که ۳ مهره هم‌رنگ باشند، چه قدر است؟

- (۱) $\frac{9}{44}$ (۲) $\frac{7}{44}$ (۳) $\frac{8}{55}$ (۴) $\frac{7}{55}$

۱۳- اگر $P(A-B) = \frac{7}{20}$ و $P(B') = \frac{2}{5}$ باشند، حاصل $P((A \cup B)')$ کدام است؟

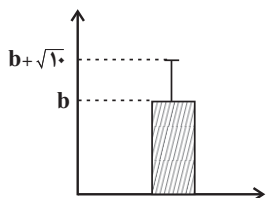
- (۱) $\frac{1}{4}$ (۲) $\frac{1}{20}$ (۳) $\frac{1}{10}$ (۴) $\frac{1}{5}$

۱۴- با ارقام ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ به تصادف عددی ۶ رقمی با ارقام غیرتکراری می‌سازیم. احتمال آن که در عدد حاصل ارقام زوج و فرد یک در میان باشند

چقدر است؟

- (۱) $\frac{1}{5}$ (۲) $\frac{1}{3}$ (۳) $\frac{1}{10}$ (۴) $\frac{1}{8}$

۱۵- نمایش داده‌های $a-2$ و $a+2$ و a و 6 و a و $a+4$ و $a+5$ و 12 و $2a$ و $a+3$ به صورت نمودار زیر است. بیشترین مقدار ممکن برای

$a+b$ کدام است؟

- (۱) ۴ (۲) ۷ (۳) ۹ (۴) ۱۱

۱۶- مجموع دویست جمله اول دنباله $a_n = (-1)^n n$ کدام است؟

- (۱) ۲۰۰ (۲) -۲۰۰ (۳) ۱۰۰ (۴) -۱۰۰

۱۷- اگر $a_n = \frac{(-2)^n}{n^2}$ و $b_n = 3$ و $c_n = (-1)^n + 1$ سه دنباله باشند، حاصل $a_7 + c_{2n} - b_4$ کدام است؟

- (۱) صفر (۲) -۱ (۳) -۲ (۴) ۳

۱۸- در دنباله‌ای با رابطه بازگشتی $a_{n+1} = 2a_n + a_{n-1} + 5$ اگر $a_5 = 122$ و $a_7 = 6$ باشد، a_6 کدام است؟

- (۱) ۳۰۰ (۲) ۲۹۸ (۳) ۳۰۴ (۴) ۲۸۶

۱۹- جمله n ام دنباله $a_n = \frac{n^2 + 3n + 6}{n + 4}$ با یک ششم جمله هشتم دنباله مثلثی برابر است، n کدام است؟

- (۱) ۳ (۲) ۶ (۳) ۸ (۴) ۴

الگوی دنباله مثلثی $\bullet$ و $\bullet \bullet$ و $\bullet \bullet \bullet$ و $\dots$

۲۰- در دنباله فیبوناچی، میانگین جملات چهارم تا نهم کدام است؟

- (۱) $18/5$ (۲) ۱۴ (۳) $14/8$ (۴) $16/8$

محل انجام محاسبات

کل مباحث نیم سال اول

پاسخ گویی به سؤال های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- همه موارد درباره شاعران دوره بازگشت «کاملاً» درست است؛ به جز:

- (۱) شهرت اصلی میرزا عبدالوهاب نشاط، به خاطر غزل سرایی اوست؛ هر چند وی در قصیده طبع آزمایی کرده است و قصاید بلندی هم دارد.
- (۲) بیت «به نام خداوند بینش نگار / خرد آفرین، آفرینش نگار» سروده پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص ترین شاعر این دوره می باشد.
- (۳) از آثار صباى کاشانی، می توان خداوندنامه (که حماسه ای مذهبی است) و کتاب منثور گلشن صبا را که تقلیدی از سعدی است، نام برد.
- (۴) نشاط اصفهانی، علاوه بر نظم، در نثر نیز چیره دست و ماهر بود و گنجینه نشاط، مجموعه آثار منظوم و منثور اوست.

۲۲- از نگاه تاریخ ادبیات، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) فرخی یزدی تحت تأثیر شاعران گذشته به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی، طبع فرخی را شکوفا ساخت.
- (۲) مهم ترین اثر میرزاده عشقی «ایده آل» بود و تنها اثر قابل توجه در زمینه تحقیقات ادبی و تاریخی در مشروطه، به قلم ناظم الاسلام کرمانی نوشته شد.
- (۳) سروش اصفهانی مقلد شاعران سبک خراسانی بود، اما مجمر اصفهانی از حافظ و سعدی پیروی می کرد.
- (۴) در شعر ایرج میرزا اگرچه اندیشه های نوگرایانه وجود دارد، اما جایگاه خانوادگی و تفکرات شخصی او باعث می شود در ردیف شاعران آزادی خواه مشروطه قرار گیرد.

۲۳- چند مورد از عبارتهای زیر کاملاً درست است؟

- (الف) از میان رمان نویسان دوره بیداری می توان به محمدباقر میرزا خسروی و میرزا حسن خان بدیع اشاره کرد.
- (ب) رواج بیشتر رمان های تاریخی و اجتماعی در دوره بیداری، تا حدی ناشی از سیاست های رایج در جامعه بود.
- (ج) دهخدا در رواج نثر ساده و عامیانه، که بعدها در داستان های جمالزاده و هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.
- (د) تحقیقات ادبی و تاریخی در دوره مشروطه به علت اشتغال اهل قلم به روزنامه نویسی و موضوعات دیگر جاذبه ای نداشت.
- (ه) در سال های اول مشروطه، بیشتر نویسندگان مطالب خود را در قالب مقاله در مجله ها منتشر می کردند که از مهم ترین آن ها می توان به مجله «بهار» به مدیریت محمدتقی بهار اشاره کرد.

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۲۴- با توجه به ویژگی های زبانی و ادبی سبک شعر دوره بیداری، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) قالب های شعری در این دوره کم و بیش مانند گذشته ادامه یافت و توجه به قالب های قصیده و غزل در شعر ملک الشعرا و میرزاده عشقی بیشتر است.
- (۲) یکی از ویژگی های زبانی، کم توجهی به کاربرد جمله ها و ترکیب های زبانی در شعر دوره بیداری است.
- (۳) شعر در این دوره عمومیت یافت و به عنوان زبان برنده نهضت در اختیار روزنامه ها قرار گرفت.
- (۴) شاعران دوره بیداری تخیلات سرایندگان پیشین را در نظر داشتند و گاه با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماع نوآوری هایی در عرصه تخیل پدید می آوردند.

۲۵- در رابطه با سبک شناسی شعر دوره بیداری، کدام موارد درست اند؟

- (الف) در سطح فکری، شاعران تخیلات سرایندگان پیشین را در نظر داشتند و در پاره ای از اشعار میرزاده عشقی، این تخیلات مشهود است.
- (ب) شاعرانی که به آرایه های بیانی و بدیعی توجهی نداشتند، به قالب هایی مثل مستزاد گرایش بیشتری داشتند و از جمله آنان می توان ادیب الممالک را نام برد.
- (ج) شعر مشروطه از نظر درون مایه تحول چشمگیری داشت و جزئی نگری و عینیت گرایی در آثار شاعران این دوره، جایگزین کلی نگری و ذهنیت گرایی شد.
- (د) ابوالقاسم لاهوتی و فرخی یزدی اشعار متعددی با درون مایه توجه به مردم سروده اند که از بارزترین ویژگی های ادبیات بیداری است.

(۱) الف - ج (۲) ج - د (۳) ب - د (۴) الف - ب

۲۶- در کدام بیت لف و نشر دیده می‌شود؟

- (۱) عقل فرمان پذیر تکلیف است
(۲) روی چو صبحش مرا از الم دل رها کند
(۳) چون عرق چشمم به روی گل‌عزاران وا شده است
(۴) کفر پوشیده است در ایمان اگر کاوش کنی
- عشق سیلاب کفر و ایمان است
عیسی و آن‌گه الم جنت و آن‌گه عذاب
آفتاب و مه نمی‌آید به چشم سیر من
از میان سبجه هم ز نار پیدا می‌شود

۲۷- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

- «با که این نکته توان گفت که آن سنگین‌دل
(۱) پارادوکس، جناس تام، مجاز، تضاد
(۳) جناس تام، کنایه، پارادوکس، تلمیح
- گشت ما را و دم عیسی مریم با اوست»
(۲) کنایه، تکرار، مجاز، جناس تام
(۴) تکرار، تلمیح، تشخیص، تضاد

۲۸- آرایه‌های «لف و نشر، تلمیح، تضاد و پارادوکس» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شوند؟

- الف) چو آمد در شبستان شه آن شمع
ب) تا دید زنخندان و سر زلف تو دل گفت
ج) چگونه باشد حالم چو هست راحت من
د) دانی که چیست آیه نور و حدیث طور
- پریشان‌خاطرش گشت اندکی جمع
نازم سر‌گویی که به چوگان تو افتد
بدان‌چه دوزخیان را بدان عذاب کنند
از کوی او کنایتی، از رویش آیتی
- (۱) د - ج - ب - الف
(۲) ب - د - ج - الف
(۳) د - ج - الف - ب
(۴) ب - د - الف - ج

۲۹- آرایه‌های مشترک ابیات زیر کدام‌اند؟

- در آن بالا و زلف از باغبان صنع حیرانم
بهر شکار خاص و عام بنموده دانه زیر دام
گر بُدندی در زمان او به جای جود و عدل
- که چون می‌پرورد شمشاد گاهی راست گاهی کج
نامش نهاده خال و زلف از مشک تر با عنبری
شهره گشتی بخل و ظلم از حاتم و نوشیروان
- (۱) تلمیح - تضاد - مراعات نظیر
(۳) لف و نشر - تلمیح - تضاد
- (۲) تضاد - مراعات نظیر - لف و نشر
(۴) تضمین - تناقض - مراعات نظیر

۳۰- آرایه‌های «متناقض‌نما، تشبیه، تلمیح، استعاره و لف و نشر» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- الف) گره‌ای از خم آن زلف چلیپا وا شد
ب) گرد مه خط سیه‌کار نداری، داری
ج) گندم خال تو در خلد، ره آدم زد
د) سخن از لعل تو هر جا که روم می‌شنوم
ه) ارنی گفت دلم بهر تماشای رخس
- هر کجا بود، دل گمشده‌ای پیدا شد
روز روشن به شب تار نداری، داری
زلف شیطان صفت راهزن حوا شد
این چه سَرّی است که در دوره ما پیدا شد؟
لن ترانی به جواب، از دو لبش گویا شد

- (۱) الف، ج، هـ، د، ب
(۲) د، ب، هـ، ج، الف
(۳) الف، ج، د، هـ، ب
(۴) د، هـ، ج، ب، الف

۳۱- کدام بیت فاقد تضاد و دارای پارادوکس است؟

- (۱) گوش مروتی کو، کز ما نظر نپوشد
دست غریق یعنی، فریاد بی صدایم
- (۲) ز بندگی شما صد هزارم آزادی است
که سلطنت کند آن کاو بود گدای شما
- (۳) در بساط عالم هستی که بیشی در کمی است
می زنی روزی دو شش صائب که نقش کم شوی
- (۴) شود از مهر خموشی دل خامش گویا
جوش می، در جگر خم ز سر بسته بود

۳۲- در کدام گزینه اختیارات «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» در بیت زیر به درستی مورد اشاره قرار نگرفته است؟

«اگر روزی به دست آرم سر زلف نگارم را شمارم مو به مو شرح غم شب های تارم را»

- (۱) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه - در هجای دهم مصراع اول
(۲) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه - در هجای دوازدهم مصراع اول
(۳) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه - در هجای سیزدهم مصراع دوم
(۴) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه - در هجای هشتم مصراع دوم

۳۳- در همه ابیات، به جز بیت گزینه ... از اختیار زبانی حذف همزه استفاده شده است.

- (۱) چنان به داغ تو باشم که گراجل برسد
به شرع از تو ستانند خون بها ای دوست
- (۲) لوت خوردند و سماع آغاز کرد
خانقه تا سقف شد پر دود و گرد
- (۳) حالی خیال وصلت خوش می دهد فریم
تا خود چه نقش باز این صورت خیالی
- (۴) هیچ پیرایه زیادت نکند حسن تو را
هیچ مشاطه نیاراید از این خوب تر

۳۴- در کدام بیت، اختیار زبانی «تغییر مصوت کوتاه به بلند و تغییر مصوت بلند به کوتاه» صورت گرفته است؟

- (۱) داغ محبت است و بس خانه فروز جان و دل
نیست ز روزن دگر روشنی این سرای را
- (۲) باده عقل سوز را داروی بیهوشی مزین
نیست به سرمه حاجت آن چشم جنون فزای را
- (۳) آن شکرین لبی که من ناله از او چو نی کنم
غوطه به زهر می دهد طوطی خوش نوای را
- (۴) سوخت بساط هستیم ریخت بنای طاقتم
چند پر از نفس دهم آه شکسته پای را

۳۵- در کدام بیت تنوع وزن و واژه ها بیشتر است؟

- (۱) به چشم عقل درین رهگذار تیره بین
که گستراند قضا و قدر به راه تو دام
- (۲) تا تو شادی خرد، آز یافت بزرگی
تا تو شادی دیو، دیو گشت سلیمان
- (۳) ماه رمضان رفت، دگر عذر میارید
خیزد و می آید که عید است و خزان است
- (۴) هر چند گلین آشیانه است و من ضعیف
باور نمی کنم چو خود اکنون توانگری

۳۶- وزن بیت زیر کدام است؟

«عشق گزین عشق و در او کوبه می‌ران و مترس»

(۱) مفتعلن مفاعله مفتعلن مفاعله

(۳) مفتعلن فاعله مفتعلن فاعله

ای دل تو آیت حق مصحف کز خوان و مترس»

(۲) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

(۴) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

۳۷- همهٔ اختیارات شاعری زبانی در کدام بیت به کار رفته است؟

(۱) گرد رمی به روی شراری نشسته‌ایم

(۲) بر مهلت زمانهٔ دون اعتماد نیست

(۳) اشکم به دیده کی رسد از گرمی جگر

(۴) تا کی فروغی از غم او جان نمی‌دهی؟

ای صبر بیش از این نکنی امتحان ما

چون صبح در خوشی به سر آوردمی که هست

از شیشه این شراب به ساغر نمی‌رسد

دشوار خویشتن ز چه آسان نمی‌کنی؟

۳۸- در کدام گزینه، دو بیت ذکر شده هم مفهوم نیستند؟

(۱) در حقیقت دیدهٔ حق‌بین نبیند غیر حق

اقرار می‌کند دو جهان بر یگانگی

(۲) نیست کس را غیر ظلّ حق پناهی در جهان

بندهام و به جز درت نیست پناه من دگر

(۳) خود دست و پای فهم و بلاغت کجا رسد

وصف بشر نماند چو وصف خدا رسید

(۴) خواجه گر التماس ازین در کند رواست

ما بندگان حاجتمندیم و تو کریم

پیش ارباب نظر غیر از یکی منظور نیست

یکتا و پشت عالمیان بر درش دوتا

گر چه جاهل را گمان کو را پناهی دیگر است

چون تو پناه بندهای باد خدا پناه تو

تا در بحار وصف جلالت کند شنا؟

کان آفتاب نیر و این شعلهٔ سُهاس

از پادشه اجابت و از بندگان سؤال

حاجت همیشه پیش کریمان بود روا

۳۹- کدام بیت، مفهومی متفاوت با دیگر ابیات دارد؟

(۱) دانش به از ضیاع و به از جاه و مال و ملک

(۲) سر از چرخ نیلوفری برکشیم

(۳) درخت تو گر بار دانش بگیرد

(۴) تنگ میدان شدن عقل ز سستی نیست

این خاطر خطیر چنین گفت مر مرا

به دانش که داننده نیلوفریم

به زیر آوری چرخ نیلوفری را

ما ندادیم گه تجربه می‌دانش

۴۰- مفاهیم «طلوع آفتاب، بی‌وفایی جهان، غم عاشق، فرارسیدن بهار» به ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شود؟

(الف) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت

(ب) بگشود گره ز زلف زرتار

(ج) حرفی است اینکه خضر به آب بقا رسید

(د) دامن خاک شد ز بستد و لعل

شیوهٔ جنات تجری تحتها الانهار داشت

محبوبهٔ نیلگون عماری

زین چرخ دل‌سیه دم آبی ندید کس

تاج فرعون و گنج دقیانوس

(۴) ب، د، الف، ج

(۳) د، ب، ج، الف

(۲) ب، ج، الف، د

(۱) د، ج، الف، ب

کل مباحث نیم سال اول

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

جامعه‌شناسی (۳)

۴۱- به ترتیب کدام گزینه درباره «دانش عمومی» نادرست و در رابطه با «دانش علمی» درست است؟

- (۱) ما اغلب درباره دانش عمومی بیشتر می‌اندیشیم و کمتر از آن استفاده می‌کنیم. - دانش علمی مانند هوا برای انسان است، انسان‌ها اغلب از هوا استفاده می‌کنند، ولی در برخی موارد از اهمیت آن غافل می‌شوند.
- (۲) ما انسان‌ها از آنجا که با هم زندگی می‌کنیم، مجبور نیستیم خودمان به تنهایی و جداگانه، دانش عمومی لازم برای تک‌تک کنش‌هایمان را تولید کنیم. - تلاش‌های علمی عالمان به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید.
- (۳) افرادی که شناخت عمومی نسبت به مسائل و مشکلات اجتماعی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آن‌ها راه‌حل‌های صحیح پیدا کنند. - دانش علمی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی، شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند.
- (۴) دانش عمومی گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی ماست. - دانش علمی در طول سال‌ها به دست می‌آید، یعنی این دانش، حاصل زندگی است.

۴۲- هر عبارت به ترتیب پیامد و علت کدام گزینه است؟

- رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر
- تعارض در ذخیره دانشی جوامع

- (۱) تلاش اعضای جهان اجتماعی برای حل تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی یک جهان اجتماعی - ارتباط دو سوبه میان دانش‌های جوامع قطع می‌شود و دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند.
- (۲) پدید آمدن تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی یک جهان اجتماعی - ارتباط دو سوبه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود و دانش عمومی به‌طور همه‌جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند.
- (۳) پدید آمدن تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی یک جهان اجتماعی - طرح ایده‌های جدید و حل تعارض با شکل‌گیری تعاریف متفاوت از دانش علمی و دانش عمومی
- (۴) تلاش اعضای جهان اجتماعی برای حل تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی یک جهان اجتماعی - تعاریف متضادی از فرهنگ شکل می‌گیرد و دانش علمی به‌طور همه‌جانبه از دانش عمومی حمایت نمی‌کند.

۴۳- عبارات کدام گزینه درباره نمودار روبه‌رو به ترتیب، درست و نادرست است؟

- (۱) در این دیدگاه دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود بلکه دانش‌های فراتجربی مانند دانش‌های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می‌شود. - این ادعا را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است انکار می‌کند.
- (۲) در همه نحل‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرومی‌پاشد. - برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند.
- (۳) دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد. - دانش‌ها خلق و بازسازی واقعیت نیستند، بلکه کشف و بازخوانی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند.
- (۴) این دیدگاه در تقابل با رویکرد اول قرار دارد و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. - دانش عمومی نیز دانش غیرموقوت و نامعتبر نیست، بلکه کم و بیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد.

۴۴- کدام گزینه به ترتیب به سؤالات زیر به درستی پاسخ می‌دهد؟

- ایجاد فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح برای دانشمندان، نتیجه چیست؟

- غلبه انسان بر محدودیت‌های طبیعت، پیامد چیست؟

- چگونه می‌توان آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کرد؟

(۱) داوری علوم اجتماعی درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها - علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها - با شناخت پدیده‌های اجتماعی توسط علوم اجتماعی

(۲) داوری علوم اجتماعی درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها - ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت - با شناخت پدیده‌های اجتماعی توسط علوم ابزاری

(۳) ظرفیت داوری علوم اجتماعی درباره پدیده‌های اجتماعی مانند ارزش‌ها و هنجارها و اصلاح آن‌ها - فناوری حاصل از علوم اجتماعی - با شناخت پدیده‌های اجتماعی توسط علوم اجتماعی و پیش‌بینی ساده‌تر از آثار و پیامدهای آن‌ها

(۴) داوری علوم اجتماعی درباره ارزش‌ها و هنجارها و نقد و اصلاح آن‌ها با نگاه از بیرون - ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت - با شناخت پدیده‌های اجتماعی توسط علوم اجتماعی

۴۵- درست یا غلط بودن عبارات زیر را به ترتیب مشخص کنید.

- مطالعه عملی اجتماعات مانند محله، کلاس و شهر به شکل‌گیری علوم اجتماعی منجر شد.

- برخی اندیشمندان موضوع علوم اجتماعی و علوم انسانی را یکسان می‌دانند؛ اما روش علوم انسانی را تجربی و روش علوم اجتماعی را غیرتجربی می‌دانند.

- انسان با زبان گشودن و سخن گفتن، از دیده‌ها و شنیده‌ها فراتر می‌رود و معنای پدیده‌های اطراف خود را درک می‌کند.

- علمی مانند روان‌شناسی و پزشکی به دلیل مطالعه فعالیت ارادی انسان جزء علوم انسانی محسوب می‌شود.

(۱) غ - غ - ص - ص - ص - غ

(۲) ص - ص - غ - غ - ص - ص

۴۶- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- از آنجا که کنش‌های اجتماعی انواع و ابعاد مختلفی دارند، برای مطالعه این ابعاد چه راهبردی تعیین شده است؟

- جامعه‌شناسی خرد چه چیزی را بررسی و مطالعه می‌کند؟

- وجه اشتراک علم حقوق و مردم‌شناسی چیست؟

(۱) شکل‌گیری رویکردهای سه‌گانه جامعه‌شناسی - کنش اجتماعی - شاخه‌های علوم اجتماعی

(۲) به وجود آمدن شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوت - کنش اجتماعی - مطالعه پدیده‌های اجتماعی

(۳) شکل‌گیری رویکردهای سه‌گانه جامعه‌شناسی - ساختار اجتماعی - علم شناخت ساختار اجتماعی

(۴) به وجود آمدن شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوت - ساختار اجتماعی - علم جامعه‌شناسی

۴۷- پاسخ هر یک از سؤالات زیر به ترتیب کدام است؟

- نظم اجتماعی نتیجه چیست؟

- از جمله پرسش‌های مورد توجه جامعه‌شناسان در شناختن نظم اجتماعی چیست؟

- منظور از آشنایی‌زدایی چیست؟

(۱) قواعدی که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم. - قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه دوام می‌آورند؟ - شناخت بی‌نظمی‌ها در کنار نظم

(۲) انتظاراتی که ما از دیگران داریم. - قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه دوام می‌آورند؟ - شناخت بی‌نظمی‌ها در کنار نظم

(۳) قواعدی که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم. - قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه تغییر می‌کنند؟ - نگاه کردن به موضوعات آشنا از دید فردی غریبه

(۴) انتظاراتی که ما از دیگران داریم. - قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه تغییر می‌کنند؟ - نگاه کردن به موضوعات آشنا از دید فردی غریبه

۴۸- به ترتیب، پیامد «یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه» و «برقراری نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی» کدام است؟

(۱) استفاده از دانش ابزاری برای شناخت جامعه - جلب مشارکت و همکاری افراد براساس میل و رضایت

(۲) عدم امکان ایجاد تغییرات بنیادین در جامعه - ناتوانی در محافظت از افراد در برابر گزندها و آسیب‌ها

(۳) لزوم تطبیق انسان با جامعه و ویژگی‌های آن - امکان تضمین پیش‌بینی رفتارها با تطمیع و تهدید و اجبار

(۴) تسلط انسان بر جامعه - برقراری روابط و مناسبات مبتنی بر قرارداد، ترس و اجبار

۴۹- به ترتیب کدام گزینه درباره «ساختار اجتماعی» نادرست و در رابطه با «نظام اجتماعی» صحیح است؟

(۱) ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی است. - رشد جمعیت از جمله تغییراتی است که نظام اجتماعی در خود ایجاد می‌کند.

(۲) برداشت روزافزون از منابع تجدیدنپذیر از تغییراتی است که ساختار اجتماعی در محیط ایجاد می‌کند. - یک ساختار اجتماعی پویاست.

(۳) می‌توانیم آن را به خودرویی تشبیه کنیم که در حال حرکت است. - مانند خودرویی است که در یک جا پارک شده است.

(۴) ساختار اجتماعی چگونگی هماهنگی قواعد اجتماعی با یکدیگر را مطالعه می‌کند. - منظور از پویا بودن نظام اجتماعی، این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از هم اثر می‌پذیرند.

۵۰- به ترتیب کدام گزینه در رابطه با «موضوع متافیزیک»، «هم‌تغییری» و «فیزیک اجتماعی» صحیح است؟

(۱) شناسایی قوانین کلی موجودات - چرایی یک پدیده یا علت ایجاد یا زوال آن نشان داده می‌شود. - نام جامعه‌شناسی پوزیتیویستی است که توسط کنت مطرح شده است.

(۲) یافتن علل ایجاد پدیده‌های طبیعی، انسانی و اجتماعی - می‌توان تغییرات یکی از پدیده‌های طبیعی را به کمک تغییرات دیگری توضیح داد. - به معنی وحدت موضوع علوم است.

(۳) کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن - همه آن‌ها قابل مشاهده‌اند و می‌توان آن‌ها را با روش کمی و آماری مطالعه کرد. - دانش علمی تنها از راه حس و تجربه به دست می‌آید.

(۴) اصل وجود - تغییر در یک پدیده اجتماعی با تغییر در پدیده دیگر همراه است. - جامعه‌شناسی را در زمره دانش‌های ابزاری قرار می‌دهد.

۵۱- کدام گزینه با متن زیر مرتبط نیست؟

«در جامعه‌ای فرضی، برای تحصیل در دانشگاه‌ها، یک سقف سنی تعیین و لازم‌الاجرا اعلام می‌شود. افراد جامعه طی پوششی سراسری، ضمن ابراز اعتراض، به دادگاه شکایت می‌برند.»

- (۱) کنش اجتماعی، خشت بنای جامعه است و تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان با کنش‌های اجتماعی پدید آمده‌اند و ساختارهای اجتماعی نیز هر چقدر هم جالفتاده و باسابقه باشند با کنش‌های افراد به‌وجود آمده و برقرارند.
- (۲) زندگی اجتماعی انسان و نظم، همزاد یکدیگرند اما انسان‌ها صرفاً مجریان نظم نیستند بلکه قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود، نظم اجتماعی را تغییر دهند و از مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی بکاهند.
- (۳) مسائل و مشکلات اجتماعی همان‌طور که به نظر می‌رسند بیرون از دایره نفوذ و تأثیر ما به‌عنوان عضوی از جامعه می‌باشند و صاحبان برخی مشاغل و مسئولیت‌ها می‌توانند بر آن‌ها اثرگذار باشند و موجب تغییر و تحول در آن‌ها نیز شوند.
- (۴) افراد جامعه قدرت مقاومت در برابر ساختارها و ایجاد تغییر در آن‌ها را دارند و به هر میزان که آرمان‌ها و عقاید و باورهای آن‌ها والاتر و انگیزه افراد برای تحقق بخشیدن به آن‌ها قوی‌تر باشد، تغییر مهم‌تری ایجاد خواهد شد.

۵۲- کدام گزینه به‌ترتیب با جدول مقابل مرتبط است؟

د	الف	اخلاق‌گریزی	همراهی همدلانه
افراد بدون آنکه بدانند نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت می‌کنند.	پیدایش اختراعات بزرگ و اندیشه‌های جدید	ج	ب

- تعداد کشته‌های دو جنگ جهانی را با تعداد کشته‌های حمله مغول به ایران بزرگ می‌توان مقایسه کرد.
- نگاه کردن به مسائل کنشگران از منظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌ها
- تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی
- فراتر رفتن از نظم موجود

(۲) ج - د - ب - الف

(۱) د - ب - الف - ج

(۴) ب - الف - ج - د

(۳) ج - ب - د - الف

۵۳- فرایند هموار شدن مسیر برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری، در کدام گزینه به‌درستی نشان داده شده است؟

- (۱) گرفتن شور زندگی از انسان‌ها توسط جامعه‌شناسی تبیینی ← ظهور نظریه‌پردازان کنش اجتماعی ← تأکید بر اراده و ارزش به عنوان مهم‌ترین ویژگی‌های کنش اجتماعی ← مهم دانستن آگاهی و معنا ← مطالعه زندگی اجتماعی با تأکید بر اراده و ارزش ← عبور از جامعه‌شناسی تبیینی ← روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری
- (۲) تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر درک معنای کنش اجتماعی ← حذف اراده و خلاقیت و ارزش و اخلاق و آگاهی ← جلوگیری از پیامدهای نادیده گرفتن کنش اجتماعی ← نظریه‌پردازان کنش اجتماعی ← اراده و ارزش را مهم‌ترین ویژگی‌های کنش اجتماعی می‌دانستند ← مطالعه زندگی اجتماعی با تأکید بر اراده و ارزش ← روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری
- (۳) گرفتن شور زندگی از انسان‌ها توسط جامعه‌شناسی تبیینی ← روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری ← تأکید بر آگاهی و معنا به‌عنوان مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی ← توجه به اراده و ارزش به‌عنوان ویژگی‌های مهم کنش اجتماعی ← مطالعه زندگی اجتماعی با تأکید بر آگاهی و معنا ← عبور از جامعه‌شناسی تبیینی ← توجه به تفسیر کاربران از موقعیت خود
- (۴) تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی ← حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی ← گرفتن شور زندگی از انسان‌ها ← جلوگیری از بروز این پیامدها ← کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت ← نظریه‌پردازان کنش اجتماعی ← توجه به آگاهی و معنا به‌عنوان مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی و اراده و ارزش به عنوان ویژگی‌های مهم دیگر کنش اجتماعی ← عبور از جامعه‌شناسی تبیینی ← روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری

۵۴- به ترتیب، وبر در ارتباط با هر یک از موارد زیر چه رویکردی دارد؟

- آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی

- پیش‌نیاز روش علمی

- پدیده‌های اجتماعی

- نقد و اصلاح عقاید یک گروه سیاسی توسط جامعه‌شناس

(۱) نامحسوس و غیرتجربی‌اند. - درک و فهم - درک معانی آن‌ها ضروری است. - ارزش علمی دارد و باید معنای آن‌ها را درک کند.

(۲) فقط می‌توان آن‌ها را توصیف کرد. - تفهم - با پدیده‌های طبیعی متفاوت‌اند. - با نام علم کار غیرعلمی کرده است.

(۳) فقط می‌توان آن‌ها را توصیف کرد. - تفسیر - همانند پدیده‌های طبیعی دارای نظم هستند. - با این کار از دایره علم خارج می‌شود.

(۴) نمی‌توان به داوری علمی و ارزیابی آن‌ها پرداخت. - تفهم - می‌توان آن‌ها را از طریق حواس مطالعه کرد. - با نام علم کار غیرعلمی کرده است.

۵۵- کدام گزینه به ترتیب در ارتباط با «مطالعه موردی» و «فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف» نادرست و درست است؟

(۱) پژوهشگر تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص مانند یک بیمارستان روانی را مورد مطالعه قرار می‌دهد و نشان می‌دهد که نهاد بیمارستان بر فرایند درمان بیماران اثر دارد و صرفاً به عوامل قابل مشاهده تأکید می‌کند. - کنشگران فردی و جمعی هم در معانی ذهنی و هم در معانی فرهنگی موجب پیدایش آن‌ها می‌شوند و جهان‌های اجتماعی مختلف معانی فردی و اجتماعی متفاوت و متنوعی پدید می‌آورند.

(۲) یکی از روش‌هایی است که در مقابل روش‌های کیفی قرار می‌گیرد، و در آن پژوهشگر برای مدتی با قومی که قصد تحقیق درباره آن‌ها را دارد زندگی می‌کند تا خود را در شرایط فرهنگی آن قوم قرار دهد و کنش‌هایشان را تجربه کند. - جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی کم و بیش یکسانی پدید می‌آورند؛ مثلاً لباس و ظاهر زیبا، در اغلب فرهنگ‌ها بر جایگاه اجتماعی والا دلالت می‌کند.

(۳) یکی دیگر از روش‌های کیفی است که محقق تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص مثلاً یک فرد، یک نهاد اجتماعی یا یک فرهنگ را مطالعه می‌کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آن را نشان می‌دهد. - جهان‌های اجتماعی مختلف و فرهنگ‌های متفاوت می‌توانند معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید آورند.

(۴) در مطالعه موردی یک ده، موقعیت جغرافیایی، اوضاع جمعیتی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و به طور کلی جزئیات زندگی مردم آن بررسی می‌شود و محقق با نگاه از بیرون به دنبال یافتن معنای پنهان است. - در همه جهان‌ها و فرهنگ‌های متنوع و متفاوت علم‌آموزی با هدف غلبه بر دیگران یا به دست آوردن شغل پردرآمد، انجام می‌شود.

۵۶- به ترتیب علت «هویت‌زدایی از پدیده‌های اجتماعی و انسانی»، «لِزوم عبور از ظاهر پدیده‌های اجتماعی برای فهم زندگی اجتماعی» و «پیدایش معانی گوناگون» چیست؟

(۱) نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی در تبیین ایجاد پدیده‌های اجتماعی - توجه کنشگران به معانی ذهنی خود - فعالیت و خلاقیت کنشگران

(۲) دشواری فهم پدیده‌های اجتماعی - توجه به معانی نهفته در کنش‌ها - پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف

(۳) وجود نظریات متفاوت در حیطه علوم اجتماعی - دغدغه علوم اجتماعی در نزدیکی به علوم طبیعی - معانی ذهنی و فرهنگی متفاوت جهان‌های اجتماعی

(۴) دستیابی به پاسخ‌های ساده و قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی - غلبه رویکرد تفسیری - پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف

۵۷- پاسخ هر یک از سؤالات زیر به ترتیب کدام است؟

- علت داشتن توانی فراتر از نظم موجود در سربازان جنگ‌های نامنظم چیست؟
- وجود نظریات متفاوت در حیطه مسائل علوم اجتماعی نشانه چیست؟
- شباهت مرگ خلبانان ژاپنی در عملیات کامیکازه با خودکشی آدولف هیتلر در چیست؟
- (۱) عدم پیروی از نقشه‌های از پیش برنامه‌ریزی شده - دشواری فهم پدیده‌ها - دست شستن از جان و زندگی در دنیا و استقبال از مرگ
- (۲) انگیزه‌های اخلاقی و آرمان‌های معنویشان - دشواری فهم پدیده‌ها - معنای آن‌ها
- (۳) در اختیار داشتن منابع و امکانات - پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی - معنای آن‌ها
- (۴) انگیزه‌های اخلاقی و آرمان‌های معنویشان - پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی - دست شستن از جان و زندگی در دنیا و استقبال از مرگ

۵۸- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- در قرن بیستم زمینه رونق و غلبه کدام رویکرد فراهم شد؟
- کدام دانش به معنای دانش محلی (اینجایی و اکنونی) است؟
- به ترتیب، برای پی‌بردن به «هدف کنشگر» و «دلالت‌های کنش»، به چه چیزی باید مراجعه کنیم؟
- (۱) تفهیمی - تبیینی، تفسیر، زمینه فرهنگی، ذهن کنشگر
- (۲) تفسیری، تفسیر، ذهن کنشگر، زمینه فرهنگی
- (۳) تفهیمی - تبیینی، تبیین، زمینه فرهنگی، ذهن کنشگر
- (۴) تفسیری، تبیین، ذهن کنشگر، زمینه فرهنگی

۵۹- هر یک از موارد زیر به ترتیب به چه کسی اشاره دارد؟

- از سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد، به قفس آهنین یاد می‌کند.
- با روش تبیینی می‌خواست مجرم بودن یا نبودن افراد را با مشاهده ویژگی‌های جسمانی و ظاهری آن‌ها تشخیص دهد.
- از جامعه‌شناسانی بود که برای تحقیق درباره بیمارستان روانی ماه‌ها به عنوان کارمند در یک بیمارستان روانی مشغول به کار شد و به مشاهده مشارکتی آن‌ها پرداخت.

- با ایجاد یک زندان ساختگی به مطالعه رفتار و شخصیت افراد پرداخت. این موضوع نمونه‌ای از کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی بود.

- (۱) ماکس وبر - لمبروزو - ویلهلم دیلتای - گافمن
- (۲) کارل مارکس - آگوست کنت - گافمن - فیلیپ زیملاردو
- (۳) ماکس وبر - آگوست کنت - ویلهلم دیلتای - گافمن
- (۴) ماکس وبر - لمبروزو - گافمن - فیلیپ زیملاردو

۶۰- به ترتیب، کدام گزینه جدول زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

جامعه‌شناسی تبیینی	جامعه‌شناسی تفسیری	نوع
		معیار
ج	الف	چه چیزی را مطالعه می‌کند؟
ب	د	چگونه مطالعه می‌کند؟
و	هـ	چه هدفی را دنبال می‌کند؟

- پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

- نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها

- پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی

- کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها

(۴) ب - د - ج - الف

(۳) ج - د - و - الف

(۲) الف - هـ - ب - د

(۱) ج - هـ - و - د

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۱/۱۰/۱۶

آزمون ۱۶ دی ماه ۱۴۰۱

دوازدهم انسانی

نام درس	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده‌ی تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.	این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
عربی زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟	
تاریخ و جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱		
فلسفه	۶	۴	۳	۲	۱		

مدت پاسخ‌گویی: ۶۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۶۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	عربی زبان قرآن (۳)	اجباری	۲۰	۶۱	۸۰	۲۰
۲	تاریخ و جغرافیا (۳)	اجباری	۲۰	۸۱	۱۰۰	۲۰
۳	فلسفه دوازدهم	اجباری	۲۰	۱۰۱	۱۲۰	۲۰

کل مباحث نیم سال اول

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳)

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۶۱ - ۶۹)

۶۱- «اعْلَمْ أَنَّ كُلَّ طَعَامٍ لَا يُذَكَّرُ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ لَا بَرَكَةً لَهُ!»: بدان که ...

(۱) هر غذایی که نام الله را بر آن ذکر نمی‌کنند، هیچ برکتی برای آن نیست!

(۲) هر نوع طعامی که نام خدا را بر آن نمی‌برند، هیچ برکتی در آن نیست!

(۳) هر طعامی که نام خداوند بر آن یاد نمی‌شود، هیچ برکتی ندارد!

(۴) هر غذایی که نام الله بر آن ذکر نمی‌شود، برکتی در آن نیست!

۶۲- «تَسَهِّلْ مَادَّةَ النِّيتْرِوْغْلِسِرِينِ عَمَلَ الْإِنْسَانِ الصَّعْبِ فِي تَحْوِيلِ الْمُرْتَفَعَاتِ إِلَى مَزَارِعِ وَ حَدَائِقِ صَالِحَةٍ لِلزَّرْعَةِ جَدًّا!»:

مادّة نیتروگلیسرین ...

(۱) کارهای سخت انسان را برای تبدیل زمین‌های بلند به مزارع و باغات کشاورزی واقعاً آسان کرده است!

(۲) کار دشوار انسان‌ها را برای تغییر دادن بلندی‌ها به کشت‌زار و باغ مناسب برای کشاورزی آسان می‌کند!

(۳) کار سخت انسان را در تغییر بلندی‌ها به کشت‌زارها و باغ‌های مناسب برای کشاورزی بسیار آسان می‌نماید!

(۴) بسیاری از کارهای دشوار انسان را در تبدیل ارتفاعات به باغ‌ها و کشت‌زارهای مناسب برای کشت آسان‌سازی کرده است!

۶۳- « مَنْ يُفَكِّرْ بِمُسْتَقْبَلِ مُضِيِّهِ مُقْبَلًا عَلَى الْمَحَاوَلَةِ فَلْيَعْلَمْ أَنَّ سِرَّ التَّغْيِيرِ هُوَ أَنْ يُقَوِّيَ عَزْمَهُ لِيُعَوِّضَ أَخْطَاءَهُ! »:

(۱) کسی که به آینده‌ای روشن فکر کند، درحالی که به تلاش روی می‌آورد، پس باید بداند که راز تغییر این است که عزمش را

تقویت کند تا اشتباهاتش را جبران کند!

(۲) هرکس به آینده‌ای درخشان فکر کند، حال آنکه به تلاش روی آورده، باید بداند که راز تغییر این است که اراده خود را

قوی‌تر کند تا خطاهایش جبران شود!

(۳) هر که در حال روی آوردن به تلاش، به آینده درخشان فکر کند، پس باید بداند که راز تغییر آن است که عزمش را برای

جبران خطایش تقویت کند!

(۴) هرکس به آینده‌ای درخشان بیندیشد، حال آنکه به تلاش روی می‌آورد، باید بداند که راز تغییر این است که برای اینکه

اشتباهات خود را جبران کند اراده‌اش را قوی کند!

۶۴- «لَيْتَ الطَّالِبَاتِ يَعْلَمْنَ أَنَّ الطَّالِبَةَ الَّتِي لَا تَجْتَهِدُ طَوْلَ السَّنَةِ الدِّرَاسِيَّةِ لَنْ تُدْرِكَ لَهَا غَايَاتُ تَبْحَثَ عَنْهَا!»: كَاش دَانَشْ آمُوزَان ...

(۱) می دانستند که دانش آموزی که در طول سال تحصیلی تلاش نمی کند اهدافی را که دنبالش هست به دست نخواهد آورد!
(۲) بدانند که دانش آموزی که در طول سال تحصیلی تلاش نمی کند اهدافی که دنبالش هست برای او به دست آورده نخواهد شد!

(۳) بدانند که دانش آموز در طول سال تحصیلی اگر تلاش نکند برایش به دست آورده نخواهد شد اهدافی که دنبالش است!
(۴) می دانستند همانا دانش آموزی که در طول سال تحصیلی نمی کوشید اهدافی که دنبالش بود برای وی به دست نخواهد آمد!

۶۵- « كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ يَسْعَوْنَ أَنْ يُرْضُوا الْجَمِيعَ لَكِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ بِأَنَّهُ لَا أَحَدٌ يَسْتَطِيعُ أَنْ يُرْضِيَ الْجَمِيعَ! »:

(۱) بسیاری از مردم تلاش می کنند که همه را خوشنود سازند، ولی نمی دانند که هیچ کسی نمی تواند همه را خوشنود کند!
(۲) بیشتر مردم می کوشند که همه مردم را راضی کنند، ولی آگاه نیستند که هیچ کسی قادر نیست همه را راضی نماید!
(۳) بسیاری از مردم سعی می کنند همه را راضی گردانند، اما اطلاع ندارند که کسی قادر نیست همه را خوشنود سازد!
(۴) بیشتر مردم در تلاش هستند که همه مردم را خوشنود سازند، اما نمی دانند که کسی نمی تواند همه را راضی کند!

۶۶- عَيْنُ الْخَطَا:

(۱) الْأَنْظَرُ مَنْ يَسْتَعِينُ بِعَقْلِهِ فِي عَوَاقِبِ الْأُمُورِ!: تِيزِيبِن تَر كَسِي اسْت كه در فرجام كارها از عقل خويش استعانت مي جويد!
(۲) قَدْ تَمَّ تَفْجِيرُ الْأَرْضِ لِحَفْرِ الْمَنَاجِمِ بِوَسْطَةِ الدِّينَامِيْتِ!: گاهي منفجر كردن زمين براي حفر چاه ها به واسطه ديناميت انجام مي شود!

(۳) كَانْ نُوْبِلْ قَدْ مَنَحَ ثَرَوْتَهُ لِكِي يُصَحِّحَ خَطْؤَهُ!: نوبل ثروت خود را بخشیده بود تا اشتباهش تصحيح شود!

(۴) إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ لِاهْتِدَاءِ جَمِيعِنَا!: بي ترديد خداوند پيامبران را براي هدايت شدن همه ما، مژده دهنده فرستاد!

۶۷- عَيْنُ الصَّحِيح:

(۱) الْبُخْلُ وَ الْكَذِبُ خَصْلَتَانِ لَا تَجْتَمِعَانِ فِي مُؤْمِنٍ!: خساست و دروغگويي دو ويژگي هستند كه نبايد در يك مؤمن جمع شوند!

(۲) يَا أَخِي لَا شَيْءَ أَجْمَلَ مِنَ الْعَفْوِ عِنْدَ الْقُدْرَةِ فَكُنْ ذَا عَفْوٍ!: اي برادر من هيچ چيزي به زيبايي بخشش هنگام قدرت نيست، پس صاحب بخشش باش!

(۳) النَّحَاسُ عُنْصُرُ فُلْزِي كَالْحَدِيدِ مُوَصَّلٌ لِلْحَرَارَةِ وَ الْكُهْرِبَاءِ!: مس يك عنصر فلزي مانند سيم است كه متصل كننده گرما و برق است!

(۴) أَلَا لَا تَرَى أَنَّ النَّاسَ قَدْ خُلِقُوا مِنْ طِينَةٍ جَمِيعاً!: آيا مردم را نديدي كه همگي از گلي آفريده شده اند!

۶۸- «در حالی که ۱۰ ساله بودم دانستم که هیچ چیزی بهتر از علم نیست!»؛ عَيْن الصَّحِيح:

- (۱) عَلِمْتُ أَنَّهُ لَا شَيْءَ أَحْسَنُ مِنَ الْعِلْمِ وَ أَنَا فِي الْعَاثِرَةِ مِنْ عَمْرِي!
- (۲) حِينَ كُنْتُ عَشْرَةَ سَنِينَ عَلِمْتُ أَنَّهُ لَا يُوجَدُ شَيْءٌ أَحْسَنُ مِنَ الْعِلْمِ!
- (۳) كُنْتُ قَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ لَا شَيْءَ أَحْسَنُ مِنَ الْعِلْمِ وَ أَنَا فِي السَّنَةِ الْعَاثِرَةِ!
- (۴) كُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّ الْعِلْمَ لَا شَيْءَ أَحْسَنُ مِنْهُ وَ أَنَا فِي الْعَاثِرَةِ مِنْ عَمْرِي!

۶۹- عَيْن الخطأ:

- (۱) ﴿ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ﴾ ← کار نیکو کردن از پر کردن است!
- (۲) ﴿ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ﴾ ← مرگ شتری است که در خانه همه می خوابد!
- (۳) ﴿ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ﴾ ← ﴿ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴾
- (۴) ﴿ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ﴾ ← ﴿ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ ﴾

■ ■ عَيْن الصَّحِيح فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۷۰-۷۲)

۷۰- ﴿ وَ أَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴾

- (۱) الله: اسم - مفرد مذکر - معرفة - معرب / مفعول و منصوب بالفتحة
- (۲) يُحِبُّ: فعل مضارع - للمفرد المذكر الغائب - متعدي - مجهول / فعل والجملة فعلية
- (۳) أَحْسِنُوا: فعل أمر (للمجمع المخاطب) - مجرد ثلاثي - معلوم / فعل و فاعل، والجملة فعلية
- (۴) الْمُحْسِنِينَ: جمع سالم للمذكر - اسم فاعل (فعله «يُحْسِنُ» للمزيد الثلاثي) - معرف بآل / مفعول و منصوب بالياء

۷۱- «تَمْنَى الْمُزَارِعُ؛ لَيْتَ الْمَطَرُ هَذَا الْعَامَ يَنْزِلَ كَثِيرًا!»

- (۱) يَنْزِلُ: مضارع - للغائب - مجرد ثلاثي (مصدره: نَزَلَ) - متعدي / خبر «لَيْتَ»، من الحروف المشبهة بالفعل
- (۲) الْمَطَرُ: اسم - مفرد مذکر (جمعُه «أَمْطَارُ») - معرفة - معرب / اسم «لَيْتَ» المشبهة بالفعل و مرفوع بالضمّة
- (۳) الْمُزَارِعُ: اسم - مفرد مذکر - اسم فاعل (فعله: «زَرَعَ»، مجرد ثلاثي) - معرف بآل / فاعل لفعل «تَمْنَى» و مرفوع
- (۴) تَمْنَى: ماضٍ - للغائب - له حرفان زائدان (= مزيد ثلاثي من باب «تَفَعَّلَ») - معلوم / فعل و مع فاعله جملة فعلية

٧٢- « . . . ولا تأخذوا الباطل من أهل الحق كونوا نُقَاد الكلام! »

- (١) الباطل: اسم - مفرد مذکر - معرفة - معرب / صفة، و منصوب بعلامة الفتحة
- (٢) لا تأخذوا: فعل مضارع للنهي - للمخاطبين - مجرد ثلاثي - لازم - معلوم / فعل و فاعل
- (٣) الكلام: اسم - مفرد مذکر - معرّف بأل / مضاف اليه و مجرور بعلامة الكسرة؛ مضافه: نُقَاد
- (٤) نُقَاد: مفرد مذکر - اسم مبالغة (يدلّ على كثرة الصّفة أو القيام بالفعل) - معرب / خبر «كان» و منصوب

■ ■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٧٣ - ٨٠)

٧٣- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) والدي كان مُتَرَدِّداً في شراء هذه البضائع!
- (٢) بنى هذا المهندسُ مُخْتَبِراً صغيراً لِيُجْرِيَ فيه تجاربه!
- (٣) أَقْبَلَ على شراء هذه المادّة رؤساءُ شَرِكَاتِ البناءِ والقُوّاتِ المُسَلِّحَةِ!
- (٤) لا يَجْتَمِعُ أبداً البُخلُ و الكِذْبُ في المُؤْمِنِينَ الصّالِحِينَ!

٧٤- عین الخطأ عن المفردات:

- (١) خَيْطٌ أحمر في الجسم يجري فيه الحَسُّ! (العصب)
- (٢) جهازٌ يُؤَخِّذُ به مياه الفواكه المختلفة للأكل! (العصارة)
- (٣) مناطق مرتفعة فوق سطح الأرض، أكبر من التلال! (الجبال)
- (٤) مِنْ حشراتٍ تَضُرُّ الفلاحين بِأكل محاصيلهم الزراعيّة! (الجرادة)

٧٥- عین عبارة فيها النفي أشدّ و أكثر:

- (١) ما صديق لي في هذه المدرسة!
- (٢) لا صديق لي في هذه المدرسة!
- (٣) لا صديق لي في هذه المدرسة!
- (٤) ليس صديق لي في هذه المدرسة!

٧٦- عَيْنِ مَا يَدُلُّ عَلَى الرَّجَاءِ :

(١) أَيْ لَيْتَ الرَّجَاءَ يَعُودُ يَوْمًا كَمَا كَانَ مِنْ قَبْلِ!

(٢) إِنِّي لِأَهْوَى النَّوْمَ فِي غَيْرِ حِينِهِ لَعَلَّ لِقَاءَ فِي الْمَنَامِ يَكُونُ!

(٣) الْعِیُونَ قَدْ تَنْسَى مَنْ رَأَتْ لَكِنَّ الْقُلُوبَ لَنْ تَنْسَى مَنْ أَحَبَّتْ!

(٤) كَأَنَّ هَذِهِ الْقُلُوبَ حَدِيدٌ وَ لَذِيذُ الْأَلْفَاظِ مَغْنَاطِيسُ!

٧٧- عَيْنِ عِبَارَةٍ تُكْمِلُهَا «لَكِنَّ»:

(١) الْمَكْتَبَةُ كَبِيرَةٌ كَتَبَهَا قَلِيلَةٌ!

(٢) أَشْعُرُ الطِّفْلَةَ مَرِيضَةً!

(٣) بَيْتِكَ قَصْرٌ مِنَ الْقُصُورِ!

(٤) عَلِمْتُ الدَّرْسَ كَانَ سَهْلًا!

٧٨- عَيْنِ الْحَالِ وَ هُوَ اسْمُ نَكْرَةٍ:

(١) نَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ الْيَوْمَ سَعِيدًا وَ كَثِيرَ الْبَرَكَاتِ!

(٢) كَانَ شَعْبُنَا فِي مَجَالَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ حَاضِرًا!

(٣) رَأَيْتُ مُعَلِّمًا مَسْرُورًا وَ هُوَ يُجِيبُ عَنِ الْأَسْئَلَةِ!

(٤) رَبِّ! إِنِّي أَخَافُ مِنْ نَفْسِي عَاقِلًا!

٧٩- عَيْنِ الْحَالِ تَخْتَلِفُ عَنِ الْبَاقِي:

(١) لَمْ تَغْرَسْ فَسِيلَةَ جُوزَةٍ وَ أَنْتَ تَعْلَمُ أَنَّكَ لَنْ تَأْكُلَ مِنْ أَثْمَارِهَا!

(٢) سَاحْصَلْ عَلَى غَايَاتِي الْعَالِيَةِ فِي الْحَيَاةِ وَ أَنْتَ تَقْتَحِرُنِي بِي!

(٣) أَنَا لَمْ أَجْتَهِدْ دُؤُوبًا فِي دُرُوسِي مَعَ الْأَسَفِ وَ أَنْتَ اجْتَهِدْ لِي تَتَجَحَّ!

(٤) كُنْتَ تَذْهَبُ وَ أَنَا أَبْكِي فِي هَجْرِكَ!

٨٠- عَيْنِ الْخَبَرِ يُتْرَجَمُ مَاضِيًا:

(١) لَعَلَّنَا نَشْكُرُ اللَّهَ عَلَى أَنْعَمَ أَعْطَانَا مِنْ كَرَمِهِ!

(٢) لَيْتَ الْإِنْسَانَ لَا يُجَرِّبُ مَا جَرَّبَهُ الْآخَرُونَ مَرَّاتٍ!

(٣) أَخَافُ أَنْ يَذْكُرُونِي بِالسَّوِّ وَ هُمْ لَا يَعْرِفُونَنِي جَيِّدًا!

(٤) مَنْحُ نُوبَلِ ثَرَوَتِهِ لِشَرَاءِ الْجَوَائِزِ وَ هُوَ يَشْعُرُ بِخِيْبَةِ الْأَمَلِ!

کل مباحث نیم سال اول

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

تاریخ و جغرافیا (۳)

۸۱- در دوران معاصر چه عاملی منابع نوینی را پیش روی مورخان قرار داد و زمینه تحولی اساسی را در تاریخ‌نگاری ایران فراهم آورد؟

(۱) گسترش فعالیت‌های علمی شرق‌شناسان (۲) ایجاد دارالطباعه دولتی و دارالترجمه همایونی

(۳) رمزگشایی کتیبه‌های بیستون و طاق بستان (۴) گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران

۸۲- چرا امپراتوری عثمانی با وجود مداخلات گسترده اروپایی‌ها در امور این کشور، توانست تا پایان جنگ جهانی اول به حیات خود ادامه دهد؟

(۱) انجام اصلاحات گسترده توسط دولتمردان عثمانی

(۲) تسلط این کشور بر مسیرهای اصلی تجارت زمینی و دریایی

(۳) حمایت اقلیت‌های مذهبی از این کشور در برابر توسعه‌طلبی اروپاییان

(۴) وجود رقابت میان دولت‌های اروپایی

۸۳- کدام گزینه درباره مقام و جایگاه شاه در نظام حکومتی قاجار تا پیش از انقلاب مشروطه نادرست است؟

(۱) در رأس هرم قدرت قرار داشت و از اختیارات نامحدودی برخوردار بود.

(۲) عزل و نصب مقام‌های حکومتی و اعلام جنگ و صلح از جمله اختیارات اساسی او به‌شمار می‌رفت.

(۳) هر سه قوه قانون‌گذاری، اجرایی و قضاوت را در انحصار خود داشت.

(۴) از قدرت نظامی ایلات و دولت‌های استعمارگر برای اعمال قدرت استبدادی خود بهره می‌برد.

۸۴- در دوره ناصرالدین شاه قاجار، تشکیلات نظامی منسجم بریگاد قزاق، بیشتر با چه هدفی عمل می‌کرد؟

(۱) ایجاد ارتش منظم برای مقابله با هجوم خارجی (۲) دفع شورش‌ها و اعتراض‌های داخلی

(۳) تأمین‌کننده اهداف نظامی انگلستان در مواقع ضروری (۴) جایگزینی با ارتش ایللیاتی قاجار در حفاظت از مرزها

۸۵- کدامیک از عوامل زیر در عصر قاجار، موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به کشور روسیه شد؟

(۱) فشار اقتصادی عمال انگلیس بر ایران (۲) پایان یافتن جنگ در اروپا

(۳) جنگ داخلی آمریکا (۴) تغییر فنون کشاورزی در ایران

۸۶- کدام گزینه به ترتیب از ویژگی‌های «شهرنشینان» و «ایلات عشایر» در دوره قاجار است؟

- (۱) روحانیون از گروه‌های اجتماعی بودند که در مقاطعی از تاریخ ایران در برابر قدرت‌های خارجی ایستادگی کردند. - همواره در مواقع جنگ از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار بودند.
- (۲) اقدامات شاه و درباریان قاجار را به چالش کشیدند. - نسبت به روستاییان وضعیت مناسبی نداشتند.
- (۳) شماری از آن‌ها را افراد بیکار و تهیدست تشکیل می‌دادند. - اغلب در اراضی مالکان کار می‌کردند.
- (۴) تمامی گروه‌های اجتماعی اغلب در مناطق تحت نفوذ خود به طور مستقل حکومت می‌کردند. - کم و بیش تحت ستم اربابان و مأموران مالیاتی بودند.

۸۷- کدام یک از عبارت‌های زیر پیرامون اهداف انگلستان و روسیه برای مداخله در نهضت مشروطه صحیح می‌باشد؟

- (۱) حمایت روسیه از قیام ملت‌های منطقه قفقاز برای جدایی طلبی
 - (۲) کمک انگلستان به محمدعلی شاه برای حفظ سلطنت
 - (۳) جلوگیری روس‌ها از نفوذ دمکرات‌ها در لباس مشروطه‌خواهی
 - (۴) محافظت از مرزهای هندوستان و سایر مستعمرات انگلستان در منطقه
- ۸۸- اقدامات مورگان شوستر آمریکایی در ایران که سبب منظم شدن دستگاه اقتصادی کشور می‌شد، چه پیامدی به دنبال داشت؟
- (۱) به اختلافات گسترده میان مجلس شورای ملی و دولت موقت دامن زد.
 - (۲) آیت‌الله آخوند خراسانی، مردم را به مقاومت در برابر اقدامات او تشویق کرد.
 - (۳) مجلس به یکباره اختیارات وسیع و دامنه‌داری در همه امور اقتصادی به او داد.
 - (۴) روسیه و انگلستان را سخت عصبانی کرد و روسیه به تهدید ایران پرداخت.
- ۸۹- چرا دولت آلمان در دوران جنگ جهانی اول به رهبران تبعیدی بلشویک کمک می‌کرد تا به روسیه بازگردند؟ زیرا...

- (۱) لنین، رهبر بلشویک‌ها، وعده داده بود متصرفات حاصل از جنگ را به متحدین واگذار کند.
- (۲) درگیری داخلی در روسیه باعث ضعف این کشور در جبهه جنگ جهانی اول با متحدین می‌شد.
- (۳) آنان برخلاف سایر مارکسیست‌های معترض به دنبال انقلابی بنیادافکن برای اصلاحات بودند.
- (۴) با پیروزی آن‌ها و واگذاری مالکیت کارخانه‌ها به کارگران، اقتصاد روسیه عملاً از بین می‌رفت.

۹۰- در ارتباط با ارتش ایران در قرارداد ۱۹۱۹، چه مواردی مقرر شده بود؟

- (۱) هر نوع اقدام نظامی ایران منوط به تصویب پارلمان انگلستان خواهد بود.
- (۲) دولت انگلستان، با پرداخت وام و اعزام نیرو در ایجاد ارتش ایران کمک کند.
- (۳) مسئولیت ایجاد ارتش یکپارچه و تأمین اسلحه و تدارکات آن به افسران انگلیسی واگذار شود.
- (۴) اداره ارتش ایران در بخش‌های شمالی و جنوبی در اختیار ارتش انگلیس قرار گیرد.

۹۱- انتخاب هسته اولیه یک سکونتگاه بر چه اساسی صورت می‌گیرد و کدام عوامل بیشترین نقش را در این زمینه داشته‌اند؟

(۱) نیاز مردم - عوامل طبیعی (۲) نیاز مردم - عوامل انسانی

(۳) میزان توانمندی‌های مردم - عوامل طبیعی (۴) میزان توانمندی‌های مردم - عوامل انسانی

۹۲- «میزان اشتغال جمعیت سکونتگاه‌های روستایی به زراعت، صید و شکار و...»، «تراکم بالای فعالیت‌های متنوع در فضاهای محدود» و «بالا بودن نوگرایی در

شهرها» به کدام یک از ملاک‌های تفاوت شهر و روستا اشاره دارند؟

(۱) وسعت و فضای سکونت و فعالیت - میزان جمعیت - دسترسی به خدمات و تسهیلات

(۲) فعالیت اقتصادی - میزان جمعیت - دسترسی به خدمات و تسهیلات

(۳) وسعت و فضای سکونت و فعالیت - فعالیت اقتصادی - فرهنگ و مناسبات اجتماعی

(۴) فعالیت اقتصادی - وسعت و فضای سکونت و فعالیت - فرهنگ و مناسبات اجتماعی

۹۳- در اصطلاح شهرنشینی، کدام گزینه مدنظر است؟

(۱) افزایش قابل توجه تعداد شهرهای یک کشور به نسبت روستاهای آن

(۲) تغییرات قابل ملاحظه‌ای که چهره و کالبد روستاها را تغییر می‌دهد.

(۳) افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن

(۴) روندی اقتصادی - اجتماعی که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردهای شهرنشینان تغییر می‌کند.

۹۴- کدام راهکارها در سروسامان بخشیدن به مشاغل بخش غیررسمی در راستای برنامه‌ریزی و اداره شهرها کاربرد پیدا می‌کند؟

(۱) افزایش مزد کارگران موقت، کاهش تعداد دست‌فروش‌ها و سروسامان دادن به محله‌های قدیمی و فرسوده

(۲) ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان، افزایش مزد کارگران موقت و برگزاری کارگاه‌هایی برای آموزش مشاغل

(۳) توسعه امکانات گردشگری، برگزاری کارگاه‌هایی برای آموزش مشاغل و سروسامان دادن به محله‌های قدیمی و فرسوده

(۴) حمایت از کارآفرینان، ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان و توسعه امکانات گردشگری

۹۵- در کدام گزینه، به ترتیب، توضیحی دقیق برای مسائل زیر ذکر شده است؟

الف) بیکاری و مسکن نامناسب افراد یک شهر

ب) بهبود روشنایی معابر شهر

ج) وارد کردن خسارت به اموال عمومی و آثار فرهنگی

(۱) از علل پیدایش فقر شهری - نقش پیشگیرانه در وقوع جرم دارد - وندالیسم شهری

(۲) از علل پیدایش وندالیسم شهری - باعث جرم‌خیزی ناحیه می‌شود - فقر شهری

(۳) از علل پیدایش وندالیسم شهری - نقشی پیشگیرانه در وقوع جرم دارد - فقر شهری

(۴) از علل پیدایش فقر شهری - باعث جرم‌خیزی ناحیه می‌شود - وندالیسم شهری

۹۶- کدام گزینه در تعریف شهر پایدار قرار ندارد؟

(۱) کمترین اثر نامطلوب فعالیت‌های شهری بر محیط زیست شهری

(۲) در نظر داشتن منافع نسل‌های آینده در کنار رفع نیاز ساکنان

(۳) برطرف شدن عادلانه نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان

(۴) توجه ویژه به کاربری زمین و توزیع انواع عملکردهای شهر

۹۷- تحقق روستای پایدار سه رکن دارد. کدام گزینه بیانگر این سه رکن است؟

(۱) فعال کردن اقتصاد روستا - ارائه خدمات اجتماعی و فرهنگی - حفظ محیط زیست و چشم‌اندازهای طبیعی آن

(۲) ارائه خدمات اجتماعی و فرهنگی - حفظ محیط زیست و چشم‌اندازهای طبیعی آن - جلوگیری از مهاجرت روستائیان

(۳) حفظ محیط زیست و چشم‌اندازهای طبیعی آن - جلوگیری از مهاجرت روستائیان - فعال کردن اقتصاد روستا

(۴) جلوگیری از مهاجرت روستائیان - فعال کردن اقتصاد روستا - ارائه خدمات اجتماعی و فرهنگی

۹۸- امتیاز حمل‌ونقل ریلی نسبت به حمل‌ونقل جاده‌ای کدام است؟

(۱) امنیت - مصرف سوخت کمتر - آلاینده‌گی کمتر محیط‌زیست

(۲) امنیت - هزینه کمتر برپایی و احداث ایستگاه - ظرفیت بالای حمل مسافر و بار

(۳) تراکم ترافیکی پایین‌تر - مصرف سوخت کمتر - بی‌نیازی از زمین‌های هموار

(۴) تراکم ترافیکی پایین‌تر - مناسب برای مسافت‌های دورتر - هزینه کمتر برپایی و احداث

۹۹- تولید کشتی‌های «رو - رو» در حمل‌ونقل دریایی از کدام جهت اهمیت دارند؟

(۱) پایین آوردن هزینه‌های ساخت کشتی و اسکله‌ها (۲) سرعت بخشیدن به ظرفیت جابه‌جایی کالا

(۳) امکان انتقال مسافران به فواصل بسیار دور (۴) کاستن هزینه‌های سفر برای مسافران و گردشگران

۱۰۰- به ترتیب «داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده از محیط» و «پردازش اطلاعات» در سامانه اطلاعات جغرافیایی دارای کدام ویژگی هستند؟

(۱) پدیده‌های دنیای واقعی را که ویژگی‌های طبیعی است، شامل می‌شود - پردازش با توجه به اهداف و نیاز کاربر

(۲) شامل پدیده‌های طبیعی و انسانی و ویژگی‌های آن‌هاست - پردازش با توجه به اهداف و نیاز کاربر

(۳) پدیده‌های دنیای واقعی را که ویژگی‌های طبیعی است، شامل می‌شود - پردازش بر اساس میزان اطلاعات جمع‌آوری شده

(۴) شامل پدیده‌های طبیعی و انسانی و ویژگی‌های آن‌هاست - پردازش بر اساس میزان اطلاعات جمع‌آوری شده

کل مباحث نیم سال اول

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

فلسفه دوازدهم

۱۰۱- اگر مفهوم وجود جزئی از مفهوم ماهیت بود ... ، که از این جهت به قضیه ... شباهت می‌یافت.

(۱) سلب وجود از ماهیت امکان‌پذیر نبود. - «انسان حیوان است.»

(۲) سلب وجود از ماهیت نیازمند دلیل بود. - «انسان موجود است.»

(۳) حمل وجود بر ماهیت ممکن نبود. - «انسان حیوان است.»

(۴) حمل محمول بر موضوع ضروری نبود. - «انسان موجود است.»

۱۰۲- کدام عبارت نادرست است؟

(۱) اینکه حمل وجود بر ماهیت نیازمند دلیل است، خود دلیلی بر تمایز وجود و ماهیت است.

(۲) رابطه ضروری میان مفهومی همچون «درخت» و وجود در ذات و ماهیت آن برقرار نیست.

(۳) اگر وجود جزء مفهوم ماهیت بود، قضیه «درخت موجود است» حمل شایع صناعی می‌شد.

(۴) در قضیه «درخت نامی است»، حمل محمول بر موضوع از نوع حمل اولی ذاتی است.

۱۰۳- مقصود از امکانی بودن رابطه بین موضوع و محمول در قضایا چیست؟ و کدام گزینه مثال درستی برای این رابطه است؟

(۱) موضوع قضیه ممکن است موجود باشد یا معدوم - اجتماع ضدین محال است.

(۲) حمل در آن یا در حالت سلب یا در حالت ایجاب قابل ملاحظه است. - لوزی مربع است.

(۳) عقل نسبت به وجود و عدم آن اقتضایی ندارد. - انسان خداپرست است.

(۴) محمول را در واقعیت نمی‌توان بر موضوع حمل کرد. - مثلث متساوی الساقین است.

۱۰۴- مفهوم کدام گزینه هیچ‌گاه به مرتبه وجوب بالغیر نمی‌رسد؟

(۱) اسب بالدار صورتی (۲) دایره قائم‌الزاویه (۳) درخت صد هزار ساله (۴) دایناسور آبی

۱۰۵- کدام گزینه به ترتیب تعریف درستی از علت و معلول در رابطه علیت ارائه می‌دهد؟

(۱) آنچه وجودش وابسته به وجود معلول است. - بدون وجود علت امکان تحقق ندارد.

(۲) عامل وجودبخشی به معلول است. - وجود علت در گرو وجود آن است.

(۳) وجودش مستقل بوده و وابسته به هیچ علتی نیست. - وجودش قائم به وجود علت است.

(۴) قطعاً از لحاظ رتبی مقدم بر معلول است. - با وجود علت وجودش ضرورت پیدا می‌کند.

۱۰۶- کدام گزینه در رابطه با دیدگاه فیلسوفان اروپایی در باب منشأ درک رابطه علیت صحیح می‌باشد؟

- (۱) فیلسوف عقل‌گرا، دکارت، علیت را حاصل فعالیت عقل دانسته که برای کشف مصادیقش نیازمند تجربه‌ایم.
- (۲) طبق گفته هیوم تداعی همان مشاهده توالی بین دو پدیده است که امری روانی می‌باشد.
- (۳) بنابر نظر اکثر امپریست‌ها مواجهه حسی با مصادیق علیت مقدم بر درک خود آن است.
- (۴) از منظر تجربه‌گرایان علیت ناشی از توالی پدیده‌هاست و این توالی ناشی از ساختار ذهنی انسان است.

۱۰۷- کدام گزینه با توجه به نظر فیلسوفان مسلمان پیرامون علیت صحیح است؟

- (۱) هر انسانی با درکی از اصل علیت و چیستی آن متولد می‌شود.
- (۲) درک اصل علیت به دلیل اتکای آن بر قوای عقلی میان انسان‌ها مشترک است.
- (۳) تمامی انسان‌ها با استفاده از قوای عقلی قادر به تشخیص مصادیق یکسانی از آن هستند.
- (۴) اصل علیت یک اصل عقلانی است و عقل هر انسانی به طور شهودی و بی‌واسطه آن را در می‌یابد.

۱۰۸- نظم حتمی و تخلف‌ناپذیر عالم هستی، مستقیماً با کدام مفاهیم فلسفی مرتبط است؟

- (۱) علیت - سنخیت علت و معلول
- (۲) علیت - وجوب علی و معلولی
- (۳) سنخیت علت و معلول - امکان ذاتی اشیاء
- (۴) سنخیت علت و معلول - واجب بالغیر بودن اشیاء

۱۰۹- به ترتیب کدام یک از لوازم اصل علیت ناظر بر «یکسان عمل کردن طبیعت» و «عدم نقض قوانین علمی در شرایط یکسان» است؟

- (۱) اصل سنخیت میان علت و معلول - اصل وجوب بخشی علت به معلول
- (۲) اصل وجوب بخشی علت به معلول - اصل سنخیت میان علت و معلول
- (۳) اصل سنخیت میان علت و معلول - اصل سنخیت میان علت و معلول
- (۴) اصل وجوب بخشی علت به معلول - اصل وجوب بخشی علت به معلول

۱۱۰- کدام گزینه مغایر با اصل وجوب علی و معلولی است؟

- (۱) فقدان روابط و پیوستگی میان پدیده‌ها
- (۲) کفایت امکان ذاتی برای وجود یافتن یک شیء
- (۳) اینکه از هر علتی، هر معلولی پدید آید
- (۴) خروج معلول از حالت تساوی با وجود علت تامه

۱۱۱- اگر فرض شود امکان ذاتی معلول برای ایجاد آن کفایت می‌کند، این تصور بیانگر کدام معنای اتفاق است؟

- (۱) معنای اول اتفاق
(۲) معنای دوم اتفاق
(۳) معنای سوم اتفاق
(۴) معنای چهارم اتفاق

۱۱۲- عدم آگاهی نسبت به اجزای علت باعث باور به کدام معنی از اتفاق می‌شود؟ و کدام مورد را می‌توان به عنوان مثالی از این معنی اتفاق ذکر کرد؟

- (۱) معنی اول اتفاق - آشامیدن یک لیوان یکسان آب، یکبار باعث سیراب شدن بشود و بار دیگر بر تشنگی بیفزاید.
(۲) معنی دوم اتفاق - یک دانه در یک زمین کاشته شود و به ثمر بنشیند، اما در زمین دیگر نروید و تبدیل به گیاه نشود.
(۳) معنی اول اتفاق - در یک روز گرم که هوا آفتابی است، یکباره باریدن قطرات باران از آسمان آغاز شود.
(۴) معنی دوم اتفاق - فردی یک فنجان قهوه داغ را در یخچال بگذارد اما پس از مدتی مشاهده کند که قهوه گرم‌تر شده است.

۱۱۳- کدام گزینه تعریف درستی از مثال خیر در خداشناسی افلاطون می‌باشد؟

- (۱) مثال خیر وصفی از اوصاف خدا در مرتبه خلقت جهان است.
(۲) مثال خیر نام دیگر خدای یگانه است که شبیه به آن شدن برای موجودات مادی غیرممکن است.
(۳) مثال خیر اشاره به ذات خداوند در ارتباط با افعال و آثارش دارد.
(۴) مثال خیر همان خورشید در تمثیل غار افلاطون است که روشنایی هر حقیقتی وابسته به اوست.

۱۱۴- به ترتیب مقدمه اول و نتیجه استدلال دکارت برای اثبات واجب‌الوجود در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) تصویری دقیق و روشن از موجودی نامتناهی - اثبات ضرورت وجود خدا
(۲) اسناد تصور نامتناهی به موجود نامتناهی - رسیدن به درکی روشن از موجودی نامتناهی
(۳) وجود حقیقتی نامتناهی، علیم و قدیر - تصور نامتناهی از جانب منبعی نامتناهی
(۴) تصویری از حقیقتی نامتناهی، دانا و توانا - اثبات وجودی نامتناهی خارج از انسان

۱۱۵- در کدام گزینه نتیجه استدلال مطرح‌شده برای اثبات خداوند متفاوت با سایر گزینه‌ها است؟

- (۱) وجود نظم در جهان بدون اثبات یک ناظم و خالق که پدیدآورنده این نظم است، ممکن نیست.
(۲) با وجود حرکت در عالم و محال بودن تسلسل نامتناهی محرک‌ها، وجود یک محرک اول ضروری است.
(۳) اگر موجود نامتناهی وجود نداشت، ما تصویری از او نداشتیم؛ بنابراین موجود نامتناهی ضرورتاً هست.
(۴) نمی‌توان به مسئولیت‌پذیری اخلاقی انسان باور داشت و در عین حال وجود خدا را به عنوان تکیه‌گاه اصول اخلاقی انکار کرد.

۱۱۶- در نظرات کدام یک از فیلسوفان در باب خدا، به ترتیب مفاهیمی نظیر «بی‌نیازی ایمان به پشتوانه عقلی»، «تعالی و معنویت» و «کسب امید در جهانی

بیگانه» کاربرد و نمود می‌یابند؟

- (۱) ویلیام جیمز - کرکگور - کاتینگهام
(۲) کرکگور - کاتینگهام - ویلیام جیمز
(۳) کرکگور - ویلیام جیمز - کاتینگهام
(۴) ویلیام جیمز - کاتینگهام - کرکگور

۱۱۷- کدام گزینه دربارهٔ برهان فارابی در باب وجود خداوند نادرست است؟

- (۱) اولین مقدمه استدلال فارابی قبول واقعیت داشتن امور پیرامون و معلول بودن آنهاست.
(۲) فارابی در این استدلال تقدم علت بر معلول خود را در سطح وجود مورد ملاحظه قرار می‌دهد.
(۳) در آن از امکان ذاتی مخلوقات و یا نیازمندی درجه فقر وجودی آنها به خدا سخنی به میان نمی‌آید.
(۴) برهان او که از معلول به علت می‌رسد در نتیجه به ابطال و محال دانستن تسلسل علل نامتناهی ختم می‌شود.

۱۱۸- کدام گزینه جای خالی زیر را به درستی کامل نمی‌کند؟

«با توجه به برهان وجوب و امکان ابن سینا در باب وجود خداوند»

- (۱) نمی‌توان گفت ذات موجودات جهان آفرینش پس از خلقت نسبت به وجود، ضرورت می‌یابند.
(۲) بیرون آمدن ممکن بالذات از حالت تساوی بین وجوب و عدم متوقف بر وجود یک واجب بالذات است.
(۳) دیگر به جای نگاه به تک تک موجودات، جهان به مثابه یک کل باید نگریسته شود که صادر از واجب است.
(۴) محال بودن تسلسل علل نامتناهی در مقدمات لازم نیست و امکان ذاتی موجودات برای استدلال بر وجود خدا کافیست.

۱۱۹- کدام گزینه بیانگر اشتراک برهان ابن سینا و ملاصدرا و تفاوت برهان‌های این دو با برهان فارابی در اثبات وجود خدا است؟

- (۱) توجه به حالت امکانی در ذات و ماهیت اشیاء
(۲) استدلال بر فقر وجودی مخلوقات در برابر غنی بالذات
(۳) تبیین نیازمندی باطنی مخلوقات به جای توجه به زنجیره علل
(۴) قبول وجود داشتن واقعیات مستقل از ذهن و محال دانستن پیدایش اتفاقی

۱۲۰- با توجه به معیارهای زندگی معنادار از نظر فلاسفه مسلمان، کدام گزینه درست است؟

- (۱) از معنادار بودن حیات می‌توان وجود خداوند را اثبات کرد.
(۲) گرایش انسان به خیر و زیبایی می‌تواند به اثبات یک حقیقت متعالی منجر شود.
(۳) احساس تعهد و مسئولیت در انسان مؤخر بر اثبات خداست.
(۴) غایتمندی جهان دلیلی بر اثبات وجود خداوند است.

آزمون آمادگی شناختی (۲) - ۱۶ دی ۱۴۰۱

دانش آموز عزیز!

یادگیری فرآیندی است که نیازمند پشتیبانی ساز و کارهای شناختی مغز است. آگاهی از این ساز و کارها می تواند توانایی یادگیری شما را توسعه دهد. آمادگی شناختی توانایی بهره‌مندی از کارکردهای شناختی مغز در موقعیت‌های مختلف است.

آمادگی شناختی					
توجه و حافظه	فراشناخت	حل مساله	تصمیم‌گیری	سازگاری	خلافت

بنیاد علمی آموزشی قلم چی در راستای حمایت از فراگیران با همکاری اساتید علوم اعصاب شناختی دانشگاه شهید بهشتی در مرکز پژوهشی علوم اعصاب شناختی رفتار در نظر دارد آمادگی شناختی داوطلبان را به صورت دوره‌ای مورد سنجش قرار دهد. سوالات این بخش پاسخ درست و یا غلط ندارد و هدف این سوالات آگاهی شما از میزان آمادگی شناختی خود است. هدف این بخش حمایت شرکت‌کنندگان برای استفاده بهتر از توانایی‌های شناختی خود در فرآیند یادگیری است. ما برای ارتقاء این توانایی‌ها توصیه‌هایی را برای شما فراهم خواهیم نمود.

دانش‌آموزانی که در نوبت قبل در آزمون شرکت کرده بودند، می‌توانند در این آزمون هم شرکت کنند. پس از ارزیابی‌های چندگانه به هدف شناخت وضعیت پایه آمادگی شناختی شما، ارزیابی‌های موقعیتی در فواصل بین آزمون‌ها اجرا خواهد شد.

سوالات را به دقت بخوانید و نزدیکترین پاسخ مرتبط با خود را انتخاب و در پاسخبرگ علامت بزنید.

۲۶۱- می‌توانم بیش از ده دقیقه توجهم را روی مطالب درسی نگه دارم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۶۲- افکار مزاحم مانع درس خواندن من می‌شوند.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۶۳- درک مطلب در متون طولانی برایم سخت است.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۶۴- من قبل از شروع درس خواندن یک هدف برای خود تعیین می‌کنم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۶۵- من می دانم چه مطالبی برای یادگیری مهم تر است.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۶۶- من از نداشتن توجه در حین مطالعه آگاهم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۶۷- برای فعالیت درسی خود قبل از شروع هدف تعیین می کنم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۶۸- به طور منظم پیشرفت خود را در مطالب درسی بررسی می کنم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۶۹- نمی توانم روی هر مرحله به اندازه نیاز وقت صرف کنم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۷۰- انتخاب بین چند فعالیت برایم سخت است.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۷۱- شروع کارها را تا جایی که می شود به تعویق می اندازم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۷۲- حاضرم برای آینده بهتر، سخت تلاش کنم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۷۳- می توانم بسته به موقعیت، فعالیت مفیدی انجام دهم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۷۴- بعضی مواقع رفتارهای نسنجیده دارم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۷۵- می توانم در هر جمع رفتار مناسب آن جمع را داشته باشم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۷۶- می توانم سوال های جدیدی از مطالب درسی استخراج کنم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۷۷- راه حل های متفاوتی برای یک مطلب به ذهنم می رسد.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

۲۷۸- می توانم به صورت آگاهانه برای یک موضوع خیال پردازی کنم.

(۱) هرگز (۲) به ندرت (۳) گاهی اوقات (۴) همیشه

با توجه به سازه های مورد ارزیابی اهمیت کدام سازه را برای عملکرد تحصیلی خود بیشتر می دانید و مایل به

دریافت توصیه های مرتبط با آن هستید؟

در پاسخ نامه برای سوال ۲۷۹ و ۲۸۰ یک گزینه را انتخاب کنید.

لطفا با در نظر گرفتن توضیح بالا، یک گزینه را انتخاب کنید و در پاسخ نامه برای سوال ۲۷۹ یا ۲۸۰ وارد

کنید.

۲۷۹- (۱) توجه و حافظه (۲) فراشناخت (۳) حل مساله (۴) تصمیم گیری

۲۸۰- (۱) سازگاری (۲) خلاقیت (۳) همه موارد (۴) هیچکدام

سایت کنکور

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۶ دی ماه ۱۴۰۱

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	سامان اسپهرم، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم توزنده‌جانی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، جواد زنگنه قاسم‌آبادی، علیرضا عبدی، سعید عزیزخانی، امیر محمودیان، حامد نصیری
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، سید علیرضا علویان، سجاد غلام‌پور سیوکی، مجتبی‌فرهادی، کاظم کاظمی، یاسین مهدیان، سید محمد هاشمی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، زینب آذری، آریتا بیدقی، فاطمه صفری، شهریار عبدالله، نگار غلامی
عربی زبان قرآن	درویشعلی ابراهیمی، ولی برجی، بهروز حیدربگی، علی محسن‌زاده، سیدمحمدعلی مرتضوی، خالد مشیرپناهی، سیده محیا مؤمنی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، علی‌محمد کریمی، ملیحه گرجی، جواد میربلوکی، میلاد هوشیار
فلسفه	سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، حسن صدیقی، فرهاد قاسمی‌نژاد، علیرضا نصیری

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی، علی ارجمند	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان، امیرحسین واحدی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	فاطمه صفری	فاطمه صفری	کوثر شاه‌حسینی	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	نوید امساک	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	خدیجه
جغرافیا	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	جنت‌علی‌پور
فلسفه	سبا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی‌نژاد	زهره قموشی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	زهره دامیار
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۴»

(سامان اسپهر)

ابتدا تعداد حالت‌های رقم وسط را پر می‌کنیم و بعد به سراغ بقیه رقم‌ها می‌رویم:

$$\text{رقم وسط} \\ 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 24 \\ \{9, 1\}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۲- گزینه «۳»

(معمدا ابراهیم توزنده‌پانی)

افرادی که در یک جای ثابت از صف قرار می‌گیرند از جایگشت خارج می‌شوند.

A و B را اول و آخر صف قرار می‌دهیم و جایگشت ۳ نفر دیگر را حساب می‌کنیم که برابر $3! = 6$ است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۶)

۳- گزینه «۲»

(علیرضا عبیری)

برای حل این معادله، $(n-1)!$ را به صورت $(n-1)(n-2)!$ می‌نویسیم:

$$\frac{(n-2)!}{2} = \frac{(n-1)(n-2)!}{4} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{n-1}{4} \\ \Rightarrow 4 = 2n - 2 \Rightarrow 2n = 6 \Rightarrow n = 3$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۵ و ۶)

۴- گزینه «۲»

(حامد نصیری)

مثلاً از ۳ رأس تشکیل می‌شود. بنابراین برای تشکیل مثلث باید ۳ نقطه از ۸ نقطه را انتخاب کنیم، اما چون گفته شده یکی از رأس‌ها a باشد باید ۲ رأس دیگر از ۷ نقطه دیگر انتخاب شوند.

$$\binom{7}{2} = \frac{7!}{2!5!} = \frac{7 \times 6 \times 5!}{2 \times 5!} = \frac{7 \times 6}{2} = 21$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۵- گزینه «۳»

(امیر محمودیان)

تعداد راه‌های بین D و E را x در نظر می‌گیریم:

به روش‌های زیر می‌توان از B به E رفت:

$$B \rightarrow A \rightarrow E: 3 \times 2 = 6$$

$$B \rightarrow A \rightarrow D \rightarrow E: 3 \times 1 \times x = 3x$$

$$B \rightarrow C \rightarrow D \rightarrow E: 4 \times 1 \times x = 4x$$

$$B \rightarrow C \rightarrow D \rightarrow A \rightarrow E: 4 \times 1 \times 1 \times 2 = 8$$

$$\rightarrow \text{تعداد کل راه‌ها: } 6 + 3x + 4x + 8 = 49 \rightarrow$$

$$14 + 7x = 49 \rightarrow 7x = 35 \rightarrow x = 5$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۶- گزینه «۴»

(سعید عزیزقانی)

با توجه به اینکه عدد باید چهاررقمی و محدود بین دو عدد باشد ۳ حالت داریم:

حالت اول: در جایگاه هزارگان فقط اعداد ۴ و ۳ قرار بگیرند که در این صورت برای سه جایگاه بعدی (یکان - دهگان و صدگان) هیچ محدودیتی نداریم. با فرض اینکه در جایگاه هزارگان یک عدد استفاده شده باشد برای جایگاه صدگان ۵ حالت داریم و به همین ترتیب تا یکان، ۴ و ۳ حالت داریم.

$$\frac{2}{3,4} \times \frac{5}{4} \times \frac{4}{3} \times \frac{3}{2} = 120$$

حالت دوم: در جایگاه هزارگان فقط عدد ۲ قرار بگیرد. این اعداد در هر صورت از ۵۲۰۰ کمتر هستند فقط باید توجه کنیم از ۲۴۰۰ بیشتر باشند. در این صورت در جایگاه صدگان فقط اعداد ۴ و ۵ قرار می‌گیرند و برای دو جایگاه بعدی هیچ محدودیتی نداریم. با فرض اینکه در جایگاه صدگان و هزارگان هر کدام یک عدد استفاده شود برای جایگاه دهگان ۴ و یکان ۳ حالت داریم.

$$\frac{1}{2} \times \frac{2}{4,5} \times \frac{4}{3} \times \frac{3}{2} = 24$$

حالت سوم: در جایگاه هزارگان فقط عدد ۵ قرار بگیرد. این اعداد در هر صورت از ۲۴۰۰ بیشتر هستند فقط باید توجه کنیم از ۵۲۰۰ کمتر باشند. در این صورت در جایگاه صدگان فقط اعداد ۰, ۱, ۲ قرار می‌گیرند و برای جایگاه‌های بعدی هیچ محدودیتی نداریم.

$$\frac{1}{5} \times \frac{3}{0,1,2} \times \frac{4}{3} \times \frac{3}{2} = 36$$

در نهایت $120 + 24 + 36 = 180$ حالت داریم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۷- گزینه «۱»

(علیرضا عبیری)

فرض کنید خانواده‌هایی انتخاب می‌کنیم که عدد اول شماره تلفن منزل آن‌ها ۲ است. در این صورت فقط افراد یک منطقه خاص را مورد بررسی قرار می‌دهیم و کل اقشار جامعه را بررسی نمی‌کنیم. ولی در سه حالت دیگر، از هر گروه جامعه در نمونه‌مان داریم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۸- گزینه «۱»

(ابوالفضل بهاری)

حرف s و ۲ حرف c و ۲ حرف e را درون ۳ بسته متمایز قرار می‌دهیم.

پس با ۳ بسته و ۵ حرف (y, l, v, u, i) مواجه هستیم که ۸! جایگشت دارند.

توجه: جایگشت S های داخل جعبه تغییری در شکل کلی کلمه ما ایجاد نمی‌کند زیرا همه S ها یکسان هستند. و به همین ترتیب حروف تکراری دیگر.

$$\boxed{SSS} \boxed{ee} \boxed{cc} = 8!$$

(حروف (i, u, v, l, y))

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

گزینه ۳»

(امیر زرنور)

پدربزرگ، مادربزرگ و فرد به خصوص را به ترتیب A، B و C می‌نامیم لذا خواهیم داشت.

A	C	B	D	E	F	G	H
---	---	---	---	---	---	---	---

۱ بسته

۵ بسته

$$= \frac{6!}{\underbrace{\quad}} \times \frac{2!}{\underbrace{\quad}} = \text{جابجایی A, B با هم} \times \text{جابجایی بسته‌ها با هم}$$

$$220 \times 2 = 440$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

گزینه ۱۰»

(معمربهرامی)

تعداد حالات انتخاب سه نفر از بین ۱۲ نفر برابر است با:

$$\binom{12}{3} = \frac{12!}{9! \times 3!} = 220$$

$$\binom{7}{3} = \frac{7!}{4! \times 3!} = 35$$

تعداد حالات انتخاب سه نفر مرد برابر است با:

$$\binom{12}{3} - \binom{7}{3} = 220 - 35 = 185$$

تعداد حالات مطلوب:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

گزینه ۴»

(معمربهرامی)

ابتدا احتمال آن که مجموع دو عدد رو شده مضرب ۴ باشد را حساب می‌کنیم.

$$n(S) = 6 \times 6 = 36$$

تعداد اعضای پیشامد آن که مجموع دو عدد رو شده مضرب ۴ باشد (۴) یا ۸ یا ۱۲ باشد.

$$A = \{(1,3), (3,1), (2,2), (2,6), (6,2), (3,5), (5,3), (4,4), (6,6)\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 9$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{9}{36} = \frac{1}{4} \Rightarrow P(A') = 1 - P(A) = 1 - \frac{1}{4} = \frac{3}{4}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

گزینه ۱۲»

(معمربهرامی)

ابتدا تعداد کل حالت‌ها را به دست می‌آوریم:

$$n(S) = \binom{12}{3} = \frac{12!}{9! \times 3!} = \frac{12 \times 11 \times 10}{6} = 220$$

$$n(A) = \binom{5}{3} + \binom{7}{3} = \frac{5!}{2! \times 3!} + \frac{7!}{4! \times 3!} = 10 + 35 = 45$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{45}{220} = \frac{9}{44}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

گزینه ۲»

(معمربهرامی)

با توجه به قوانین احتمال داریم:

$$P(A - B) = P(A) - P(A \cap B) = \frac{7}{20}$$

$$P(B) = 1 - P(B') = 1 - \frac{2}{5} = \frac{3}{5}$$

$$P(A \cup B) = P(B) + P(A) - P(A \cap B) = \frac{3}{5} + \frac{7}{20} = \frac{19}{20}$$

$$\Rightarrow P((A \cup B)') = 1 - \frac{19}{20} = \frac{1}{20}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

گزینه ۳»

(امیررضا ذاکر زاده)

با توجه به سؤال داریم:

$$n(S) = 6!$$

$$n(A) = \left(\frac{3}{\text{فرد}} \times \frac{3}{\text{زوج}} \times \frac{2}{\text{فرد}} \times \frac{2}{\text{زوج}} \times \frac{1}{\text{فرد}} \times \frac{1}{\text{زوج}} \right) \times \underbrace{2}_{\text{جابجایی زوج و فرد}} = 3! \times 3! \times 2$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{3! \times 3! \times 2}{6!} = \frac{6 \times 3! \times 2}{6 \times 5 \times 4 \times 3!} = \frac{1}{10}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

گزینه ۴»

(امیر معصومیان)

در نمودار نشان داده شده، بلندی مستطیل نشان‌دهنده میانگین و میله خطا نشان‌دهنده انحراف معیار است.

$$\sigma = \sqrt{10}$$

از آنجا که بلندی میله برابر با $b + \sqrt{10} - b = \sqrt{10}$ است، پس

$$\sigma^2 = 10 \text{ یا}$$

میانگین داده‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\bar{x} = \frac{a-2+a+2+a+6+a+2a+4+a+5+12+2a+a+3}{10}$$

$$\rightarrow \bar{x} = \frac{10a+30}{10} = \frac{10(a+3)}{10} = a+3 \Rightarrow b = a+3$$

حال برای راحتی به جای انحراف معیار، واریانس داده‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\sigma^2 = \frac{(a-2-a-3)^2 + (a+2-a-3)^2 + (a-a-3)^2}{10} +$$

$$+ \frac{(6-a-3)^2 + (a-a-3)^2 + (2a+4-a-3)^2}{10}$$

$$+ \frac{(a+5-a-3)^2 + (12-a-3)^2 + (2a-a-3)^2 + (a+3-a-3)^2}{10} = 10$$

$$\Rightarrow (-5)^2 + (-1)^2 + (-3)^2 + (3-a)^2 + (-3)^2 + (a+1)^2$$

(امیر محمودیان)

۱۸- گزینه «۲»

در دنباله $a_1, a_2, a_3, a_4, a_5, a_6$ مقادیر a_2 و a_5 مشخص است.برای آن که بتوانیم بین این ۲ مقدار ارتباط ایجاد کنیم، $a_3 = x$ قرار می‌دهیم و داریم:

$$a_4 = 2a_3 + a_2 + 5 \Rightarrow a_4 = 2x + 6 + 5 = 2x + 11$$

$$a_5 = 2a_4 + a_3 + 5 \Rightarrow a_5 = 2(2x + 11) + x + 5$$

$$= 4x + 22 + x + 5 \Rightarrow a_5 = 5x + 27 = 122 \Rightarrow 5x + 27 = 122$$

$$\Rightarrow 5x = 95 \Rightarrow x = 19$$

$$\Rightarrow a_4 = 2 \times 19 + 11 = 49$$

$$a_6 = 2a_5 + a_4 + 5 \Rightarrow a_6 = 2 \times 122 + 49 + 5 = 298$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۴ و ۶۰)

(پوار زنگنه قاسم‌آبادی)

۱۹- گزینه «۲»

جمله عمومی دنباله مثلثی به صورت $\frac{n(n+1)}{2}$ است. بنابراین جمله

$$\frac{8 \times 9}{2} = 36$$

هشتم آن برابر ۳۶ است. بنابراین یک ششم آن برابر $\frac{36}{6} = 6$ است.

$$\frac{n^2 + 3n + 6}{n + 4} = 6 \Rightarrow n^2 + 3n + 6 = 6n + 24$$

$$\Rightarrow n^2 - 3n - 18 = 0$$

$$\Rightarrow (n - 6)(n + 3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n = -3 & \text{غق} \\ n = 6 & \text{قق} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۴ تا ۶۰)

(پوار زنگنه قاسم‌آبادی)

۲۰- گزینه «۲»

ابتدا جملات اول تا نهم را می‌نویسیم:

$$1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34$$

 a_4 a_9

$$\text{میانگین جملات چهارم تا نهم} = \frac{a_4 + a_5 + a_6 + a_7 + a_8 + a_9}{6} =$$

$$= \frac{3 + 5 + 8 + 13 + 21 + 34}{6} = \frac{84}{6} = 14$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۴ تا ۶۰)

$$+ (2)^2 + (9-a)^2 + (a-3)^2 + 0 = 100$$

$$\Rightarrow 25 + 1 + 9 + 9 - 6a + a^2 + 9 + a^2 + 2a + 1 + 4 + 81 - 18a$$

$$+ a^2 + a^2 - 6a + 9 = 100$$

$$\Rightarrow 4a^2 - 28a + 148 = 100 \Rightarrow 4a^2 - 28a + 48 = 0$$

$$\xrightarrow{+4} a^2 - 7a + 12 = 0$$

$$\Rightarrow (a-3)(a-4) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a=3 \Rightarrow b=3+3=6 \\ a=4 \Rightarrow b=4+3=7 \end{cases}$$

هر دو مقدار قابل قبول است.

$$\Rightarrow \begin{cases} a+b=9 \\ a+b=11 \end{cases}$$

بنابراین بیشترین مقدار ممکن برای $a+b$ برابر ۱۱ است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

۱۶- گزینه «۳»

(علیرضا عبیدی)

با تشکیل چند جمله ابتدایی دنباله داریم:

$$a_1 = (-1)^1 \times 1 = -1$$

$$a_2 = (-1)^2 \times 2 = 2$$

$$a_3 = (-1)^3 \times 3 = -3$$

$$a_4 = (-1)^4 \times 4 = 4$$

$$\underbrace{-1, 2, -3, 4, -5, 6, -7, 8, \dots, -199, 200}_{+1}$$

بنابراین مجموع خواسته شده برابر است با:

$$(-1+2) + (-3+4) + \dots + (-199+200) = \underbrace{1+1+\dots+1}_{100 \text{ تا}} = 100$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۴ تا ۶۰)

۱۷- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

با تشکیل a_2, c_2n و b_4 داریم:

$$a_2 = \frac{(-2)^2}{2^2} = \frac{+4}{4} = 1$$

$$c_2n = (-1)^2n + 1 = 1 + 1 = 2$$

$$b_4 = 3$$

حاصل عبارت برابر است با:

$$a_2 + c_2n - b_4 = 1 + 2 - 3 = 0$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۴ تا ۶۰)

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- گزینه «۳»

(یاسین هدریان)

صبا کاشانی، در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت و گلشن صبا را به تقلید از بوستان سعدی نوشت؛ بنابراین، «گلشن صبا» اثری منظوم است، نه مثنوی.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۲۲- گزینه «۴»

(مجتبی قهراری)

جایگاه خانوادگی و تفکرات شخصی ایرج میرزا مانع از آن می‌شود که در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار گیرد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۷، ۱۸ و ۲۰)

۲۳- گزینه «۳»

(مجتبی قهراری)

چهار عبارت اول صحیح‌اند و تنها یک مورد نادرست است:

ه) در سال‌های اول مشروطه، بیشتر نویسندگان مطالب خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند. مجله «بهار» هم با مدیریت میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی منتشر می‌شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۱)

۲۴- گزینه «۱»

(مجتبی قهراری)

قالب‌های شعری در این دوره کم‌وبیش مانند گذشته ادامه یافت و تغییر چندانی نداشت. توجه به قالب‌های قصیده و غزل در شعر ملک‌الشعرا بهار و ادیب‌الممالک فراهانی بیشتر است که از شاعران سنت‌گرا در این دوره بودند. میرزاده عشقی از شاعرانی بود که بیشتر به زبان مردم و کوچه و بازار و قالب‌های جدیدتر گرایش داشتند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۲۵- گزینه «۲»

تشریح موارد نادرست:

«الف»: این مورد، جزء ویژگی‌های «ادبی» شعر دوره بیداری محسوب می‌شود.

«ب»: این توضیحات، مربوط به شاعران نوگرای سبک بیداری است؛ اما ادیب‌الممالک در دسته شاعران سنت‌گرا جای دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

۲۶- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا احمدی)

لفونشر مشوش: لف‌ها: کفر و ایمان، نشرها: سبچه (تسبیح) و زنار (کمربندی که نشانه غیرمسلمان بودن افراد بود)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۵۷ تا ۵۹)

۲۷- گزینه «۳»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

جناس تام: «که» در دو معنا استفاده شده است: اولی به معنای «چه کسی» و دومی به‌عنوان پیوند وابسته‌ساز.

کنایه: «سنگین‌دل بودن» کنایه از بی‌رحمی و نامهربانی است.

پارادوکس: منظور از این که کسی دم عیسی مریم را داشته باشد این است که او زنده‌کننده مردگان باشد اما این که حیات‌بخش و زنده‌کننده، خودش کشنده باشد، پارادوکس می‌باشد.

تلمیح: اشاره به دم حیات‌بخش حضرت عیسی (ع) و این که با دم خود مردگان را زنده می‌کردند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۲۸- گزینه «۴»

(یاسین هدریان)

«ب»: لف و نشر: لف‌ها: زرخدان (چانه) و زلف / نشرها: گوی و چوگان

«د»: تلمیح: اشاره به ماجرای دیدن نور (آتشی) در کوه طور توسط حضرت موسی

«الف»: تضاد: «پیشانی» و «جمع»

«ج»: پارادوکس: آن چه مایه عذاب جهنمیان است، موجب آسایش و راحتی شاعر است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، ترکیبی)

۲۹- گزینه «۲»

(اکرام کاظمی)

بررسی آرایه‌های مورد نظر در ابیات به‌ترتیب:

تضاد: راست و کج - خاص و عام - عدل و ظلم / جود و بخل

مراعات نظیر: باغبان، شمشاد - دانه و دام یا خال و زلف - جود و عدل / حاتم و نوشیروان / حاتم و جود / عدل و نوشیروان

لف و نشر:

بیت اول لف‌ها: بالا و زلف - نشرها: راست و کج

بیت دوم لف‌ها: دانه و دام - نشرها: خال و زلف

بیت سوم لف‌ها: جود و عدل - نشرها: حاتم و نوشیروان

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، ترکیبی)

۳۰- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا احمدی)

«الف»: دل گمشده‌ای پیدا شد. (متناقض‌نما)

«ج»: گندم خال و زلف شیطان صفت (تشبیه)

«ه»: اشاره به ماجرای دیدار حضرت موسی (ع) و خدا در کوه طور و آیه ۱۴۲ سوره مبارکه اعراف (... قَالَ رَبِّ ارْنِيْ اَنْظُرْ اِلَيْكَ قَالَ لَنْ تَرَانِيْ ...)

«د»: لعل: استعاره از لب

«ب»: لف‌ها: مه (صورت) و خط / نشرها: روز و شب (لف و نشر مرتب)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۳۱- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا علویان)

«فریاد بی‌صدا» در این بیت عبارتی متناقض و دارای پارادوکس است؛ همچنین بیت فاقد تضاد است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: تضاد: بندگی و آزادی، پارادوکس: مصراع اول؛ از بندگی کردن آزادی دارم.

گزینه «۳»: تضاد: بیشی و کمی، پارادوکس: بیشی در کمی است.

گزینه «۴»: تضاد: خامش (خاموش) و گویا، پارادوکس: از خاموشی دل خامش گویا می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۲)

۳۲- گزینه ۳»

(سیرعلیرضا احمدی)

مفاعیلن (اَ گَر رو زی) مفاعیلن (بِ دَس تا رم) مفاعیلن (سَ ر زل ف) مفاعیلن (نِ گَا رم را) مفاعیلن (شُ ما رم مو) مفاعیلن (بِ مو شَر ح) مفاعیلن (عَ م شَب ها) مفاعیلن (یِ تا رم را)

مصوت کوتاه در هجای دهم و دوازدهم مصراع اول و هجای هشتم و دهم مصراع دوم بلند تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۳۹)

۳۳- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

این بیت فاقد حذف همزه است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: هجای چهارم مصراع دوم (به شرع از: بِ شَر عَمَز)

گزینه ۲: هجای هشتم مصراع اول (سَماع آغاز: سَماعاغاز)

گزینه ۴: هجای دهم و یازدهم مصراع دوم (نیاراید از این: نیارایدزین)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۳۹)

۳۴- گزینه ۱»

(کنکور سراسری ۹۸)

دا	غ	م	ح	ب	ت	س	ن	خ	ن	ف	ر	ز	ج	ا	ن	دل
-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	U	-
نِ	س	ز	ر	و	ز	ن	د	گ	ر	و	ش	نِ	اِ	سَ	رَا	ی

سایر ابیات نیز تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه دارند؛ ولی بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه ندارند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۳)

۳۵- گزینه ۴»

(کلام کلامی)

بررسی اوزان ابیات و پایه‌های آوایی آنها:

گزینه ۱: «۱» - U - U - / - U - U - / - UU - / - U - U - : مفاعیلن فعلاطن

مفاعیلن فعلن (ترکیب ۳ وزن‌واژه)

گزینه ۲: «۲» - UU - / - U - U - / - UU - / - U - U - : مفتعلن فاعلات مفتعلن

فع (ترکیب ۳ وزن‌واژه)

گزینه ۳: «۳» - UU - / - U - U - / - UU - / - U - U - : مفعول مفاعیل

مفاعیل فعولن (ترکیب ۳ وزن‌واژه)

گزینه ۴: «۴» - UU - / - U - U - / - UU - / - U - U - : مفعول فاعلات

مفاعیل فاعلن (ترکیب ۴ وزن‌واژه)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۳ و ۲۶)

۳۶- گزینه ۲»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

عشق گزین / عشق و در او / کوکبه می / ران و مترس

ای دل تو / آیت حق / مصحف کز / خوان و مترس

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۷- گزینه ۳»

(یاسین مهریان)

همه ابیات در وزن «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» سروده شده‌اند و در این بیت، تمام اختیارات شاعری زبانی مشهود است: حذف همزه: «رَسَدَز» در «رَسَد از» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «ی» در واژه «گرمی» باید بلند تلفظ شود. / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: «می» در واژه «گرمی»، باید کوتاه تلفظ شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱» حذف همزه: «بیشَرین» در «بیش از این»، دارای دو حذف همزه است. / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «دِ» در واژه «گرد» باید بلند تلفظ شود. / فاقد کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

گزینه ۲: «۲» حذف همزه: «نَعیماد» در «دون اعتماد» و «سَراوَر» در «سر آور» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «ت» در واژه «مهلَت» باید بلند تلفظ شود. / فاقد کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

گزینه ۴: «۴» حذف همزه: «غَیَیز» در «فروغی از» / فاقد بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: «غی» در واژه «فروغی» باید کوتاه تلفظ شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۹ تا ۵۳)

۳۸- گزینه ۲»

(کلام کلامی)

مفهوم بیت اول: یگانه پناهگاه بندگان، درگاه خداوند است.

مفهوم بیت دوم: ستایش پادشاه و آرزوی امنیت و آسایش برای او

مفاهیم ابیات سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱» اقرار به توحید و یگانگی حق

گزینه ۳: «۳» ناتوانی در توصیف عظمت حق

گزینه ۴: «۴» درگاه حق محل برآورده شدن نیاز بندگان است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۰)

۳۹- گزینه ۴»

(سیرمهر هاشمی)

در تمامی گزینه‌ها به برتری عقل و دانش اشاره شده است، اما در بیت گزینه ۴» به عدم استفاده به موقع از دانش و عقل اشاره شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، ترکیبی)

۴۰- گزینه ۲»

(سیرمهر هاشمی)

توضیح ابیات:

(ب) محبوبه نیلگون‌عماری، به معنی خورشید می‌باشد و باز کردن (گره‌گشودن از) موهای طلایی خورشید، همان طلوعش است.

(ج) هیچ‌کس از روزگار، کامیاب و برخوردار نشد.

(الف) اشک ریختن عاشق در کنار قصر محبوب. حافظ چشمان گریان خود را با استفاده از آیه قرآن به رودخانه‌های بهشتی تشبیه کرده است.

(د) گل‌های رنگارنگ به مرجان و لعل تشبیه شده‌اند و زمین به تاج و گنج پر زرق و برق شاهان مانند شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

جامعه‌شناسی (۲)

۴۱- گزینه «۳»

بررسی گزینه‌ها:

(نگار غلامی)

گزینه «۱»: نادرست (ما درباره دانش عمومی کمتر می‌اندیشیم و بیشتر از آن استفاده می‌کنیم. - نادرست (دانش عمومی مانند هوا برای انسان است. انسان همواره از هوا استفاده می‌کند، اما اغلب متوجه آن نیست و از اهمیت آن غافل است).

گزینه «۲»: درست - درست

گزینه «۳»: نادرست (افرادی که شناخت علمی نسبت به مسائل و مشکلات اجتماعی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آن‌ها راه‌حل‌های صحیح پیدا کنند). - درست

گزینه «۴»: درست - نادرست (دانش عمومی در طول سال‌ها به‌دست می‌آید، یعنی این دانش، حاصل زندگی است).

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳ و ۶)

۴۲- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر - پیامد
آمدن تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی یک جهان اجتماعی

تعارض در ذخیره دانشی جوامع - علت
ارتباط دو سویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود و دانش عمومی به‌طور همه‌جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۶ و ۷)

۴۳- گزینه «۴»

(نگار غلامی)

این دیدگاه در تقابل با رویکرد اول، این ادعا را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است انکار می‌کند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. در برخی از نحله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می‌پاشد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست - درست

گزینه «۲»: نادرست - درست

گزینه «۳»: نادرست - نادرست

گزینه «۴»: درست - نادرست

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۸)

۴۴- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

- دآوری علوم اجتماعی درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌کند.

- علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها ابزار بهره‌مندی انسان از محدودیت‌های طبیعت و همچنین وسیله غلبه او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.

- علوم اجتماعی با شناخت پدیده‌های اجتماعی می‌تواند آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۴۵- گزینه «۳»

بررسی عبارات نادرست:

(زینب آذری)

- مطالعه علمی اجتماعات خودساخته انسان، باعث شکل‌گیری علوم اجتماعی شد.

- برخی اندیشمندان موضوع علوم اجتماعی و علوم انسانی را یکسان می‌دانند اما روش علوم انسانی را غیرتجربی و روش علوم اجتماعی را تجربی می‌دانند.

- انسان با تفکر و تعقل، از دیده‌ها، شنیده‌ها و خوانده‌هایش فراتر می‌رود و معنای پدیده‌های اطراف خود را درک می‌کند.

- علم پزشکی با آنکه درباره انسان بحث می‌کند، جزء علوم انسانی نیست؛ زیرا به مطالعه فعالیت‌های غیرارادی انسان می‌پردازد و این فعالیت‌ها کنش محسوب نمی‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۲، ۱۱ و ۱۷)

۴۶- گزینه «۲»

(زینب آذری)

- به‌دلیل ابعاد مختلف زندگی اجتماعی و کنش‌های اجتماعی شاخه‌های مختلفی از دانش‌های اجتماعی شکل گرفتند.

- موضوع مورد مطالعه جامعه‌شناسی خرد، کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد است.

- وجه اشتراک حقوق و مردم‌شناسی این است که هر دو پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند و از زیرشاخه‌های علوم اجتماعی‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۴۷- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

- نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.

- جامعه‌شناسان در شناختن نظم اجتماعی، به این پرسش‌ها توجه می‌کنند؛ قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه به وجود می‌آیند؟ چگونه دوام می‌آورند؟ چگونه تغییر می‌کنند؟

- جامعه‌شناسان برای شناختن نظم، از امور آشنا و مأنوس آشنایی‌زدایی می‌کنند. یعنی از دید یک فرد غریبه به موضوعات آشنا و روزمره اطراف خود نگاه می‌کنند و در کنار بی‌نظمی، نظم را می‌شناسند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۲)

۴۸- گزینه «۳»

(نگار غلامی)

اگر جامعه را با طبیعت یکسان تصور کنیم و آن را دستاوردی انسانی ندانیم، یعنی آن را واقعیتی بیرونی تصور کنیم که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت، اداره می‌شود، در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم، اما قادر نخواهیم بود، تغییری بنیادین در جامعه به وجود آوریم. نظم اجتماعی بیرون و مستقل از ما خواهد بود و فقط باید خود را با آن تطبیق دهیم و سازگار کنیم.

جوامعی که نظم اجتماعی را براساس مناسبات بیرونی برقرار می‌کنند، شاید با تطمیع و تهدید و اجبار قادر باشند پیش‌بینی رفتارها را تضمین کنند، اما در جلب مشارکت و همکاری افراد براساس میل، رضایت و رغبت موفق عمل نمی‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۴۹- گزینه «۲»

(شهریار عبدالله)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - درست

گزینه «۲»: نادرست (برداشت روزافزون از منابع تجدیدنپذیر از تغییراتی است که نظام اجتماعی در محیط خود ایجاد می‌کند). - درست

گزینه «۳»: نادرست (ساختار اجتماعی مانند خودرویی است که در یک جا پارک شده است). - نادرست (نظام اجتماعی مانند خودروی در حال حرکت است).

گزینه «۴»: درست - درست

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۵۰- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

موضوع فلسفه (متافیزیک) اصل وجود است؛ یعنی به موجودی خاص مانند موجودات طبیعی و انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد؛ بلکه قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.

گاهی تغییر در یک پدیده اجتماعی با تغییر در پدیده دیگر همراه است. این دو پدیده را هم‌تغییری می‌نامند. یعنی می‌توان تغییرات یکی از پدیده‌های اجتماعی را به کمک تغییرات دیگری توضیح داد.

اگوست کنت، بنیان‌گذار جامعه‌شناسی، ابتدا نام فیزیک اجتماعی را برای این رشته برگزید. این رویکرد که جامعه‌شناسی را در زمره دانش‌های تجربی و ابزاری قرار می‌دهد با نام جامعه‌شناسی تبیینی (پوزیتیویستی) شناخته می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۲، ۲۵ و ۲۶)

۵۱- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

مشکلات و مسائل اجتماعی آن چنان که به‌نظر می‌رسند بیرون از دایره نفوذ و تأثیر ما نیستند و این‌گونه نیست که فقط افراد خاصی، مثل مسئولان و مدیران بتوانند بر آن‌ها تأثیر بگذارند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۵)

۵۲- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

مقایسه تعداد کشته‌های دو جنگ جهانی با تعداد کشته‌های حمله مغول به ایران بزرگ ← اخلاق‌گریزی

نگاه کردن به مسائل کنشگران از منظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌ها ← همراهی همدلانه

تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی ← افراد بدون آن که بدانند نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت می‌کنند.

فراتر رفتن از نظم موجود ← پیدایش اختراعات بزرگ و اندیشه‌های جدید

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ و ۳۹)

۵۳- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت و ارزش و اخلاق و آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد. برای جلوگیری از بروز چنین پیامدهایی، کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت. نظریه‌پردازان کنش اجتماعی آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی را با تأکید بر آگاهی و معنا مطالعه می‌کنند. این جامعه‌شناسان اراده و ارزش را برخاسته از آگاهی و مهم می‌دانند. همین نگاه مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۴۰)

۵۴- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

آرمان‌ها و ارزش‌ها پدیده‌های نامحسوس‌اند، فقط می‌توان آن‌ها را توصیف کرد.

پیش‌نیاز روش علمی ← تفهیم

پدیده‌های اجتماعی ← با پدیده‌های طبیعی متفاوت‌اند.

نقد و اصلاح عقاید یک گروه سیاسی توسط جامعه‌شناس ← با نام علم کار غیرعلمی کرده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۸)

۵۵- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست (پژوهشگر تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص مثل یک بیمارستان روانی را مورد مطالعه قرار می‌دهد و نشان می‌دهد که نهاد بیمارستان بر فرایند درمان بیماران اثر دارد و از طریق مشاهده مشارکتی به تحقیق می‌پردازد). - درست

گزینه «۲»: نادرست (مطالعه موردی یکی از روش‌های کیفی است که محقق تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی را مطالعه می‌کند). - نادرست (جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند).

گزینه «۳»: درست - درست

گزینه «۴»: نادرست (در مطالعه موردی محقق به درون پدیده‌ها نگاه می‌کند و سعی در فهم معنای آن‌ها دارد). - نادرست (جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند).

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۵۰ و ۵۱)

۵۶- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

- برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق این پدیده‌ها را نادیده می‌گیرند و از پدیده‌های اجتماعی و انسانی هویت‌زدایی می‌کنند.

- رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی بر این باور است که کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند. بنابراین برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معانی نهفته در کنش‌ها راه یافت.

- فعالیت و خلاقیت کنشگران، موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه آن، پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف، درون هر جهان اجتماعی می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶، ۴۹ و ۵۰)

عربی زبان قرآن (۳)

۶۱- گزینه «۳»

(قاله مشیرپناهی- دهگلان)

«کل طعام» هر غذایی، هر طعامی (رد گزینه ۲) / «لا یدکر» (مضارع اخباری مجهول): ذکر (یاد) نمی‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «لا برکة له» (لا نفی جنس) هیچ برکتی ندارد، هیچ برکتی برای آن نیست (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

توضیح نکات درسی:

ترجمه این دو مورد را با هم اشتباه نگیرید:

(۱) «لا برکة فیه»: هیچ برکتی در آن نیست.

(۲) «لا برکة له»: هیچ برکتی ندارد، هیچ برکتی برای آن نیست.

(ترجمه)

۶۲- گزینه «۳»

(درویشعلی ابراهیمی)

«تسهّل»: آسان می‌کند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «عمل الإنسان الصّعب»: کار سخت (دشواری) انسان (رد سایر گزینه‌ها) / «تحوّل»: تبدیل، تغییر / «المرتفعات»: ارتفاعات، بلندی‌ها / «مزارع»: مزارع، کشتزارها (رد گزینه ۲) / «صالحه»: مناسب (رد گزینه ۱) / «جدأ»: بسیار (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(ترجمه)

۶۳- گزینه «۴»

(سیره میا مؤمنی)

«من»: (ادوات شرط) هر کس (رد گزینه ۱) / «مستقبل مضيء»: آینده‌ای درخشان (ترکیب وصفی نکره) (رد گزینه ۳) / «أخطاء»: خطاها، اشتباهات (رد گزینه ۳) / «لِعَوَض»: برای اینکه جبران کند (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

(ترجمه)

۶۴- گزینه «۲»

(ولی برقی- ابر)

«لیت یعلمن»: کاش بدانند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «أُنّ»: که (رد گزینه ۴) / «الطالبة التي»: دانش‌آموزی که (رد گزینه ۳) / «لا تجتهد»: نمی‌کوشد، تلاش نمی‌کند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «أُنّ تُدرک»: (فعل مضارع مجهول) به دست آورده خواهد شد (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۶۵- گزینه «۱»

(قاله مشیرپناهی- دهگلان)

«کثیر من الناس»: بسیاری از مردم (رد گزینه‌های ۲ و ۴)؛ «أكثر الناس» یعنی «بیشتر مردم» / «یسعون»: (مضارع اخباری) می‌کوشند، تلاش می‌کنند، سعی می‌کنند (رد گزینه ۴) / «أُنّ یرضوا الجميع»: که همه را خشنود (راضی) سازند (لفظ «مردم» در گزینه‌های «۲» و «۴» اضافی است) / «لکنهم لا یعلمون»: ولی (اما) نمی‌دانند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «لا أحد»: (لا نفی جنس) هیچ‌کسی (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «یستطیع»: (مضارع اخباری) نمی‌تواند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «أُنّ یرضی الجميع»: همه را خشنود (راضی) کند.

(ترجمه)

۵۷- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

- سربازان جنگ‌های نامنظم به سبب انگیزه‌های اخلاقی و آرمان‌های معنویشان، توانی فراتر از نظم موجود به‌دست می‌آورند.
- وجود نظریات متفاوت در حیطه مسائل علوم اجتماعی، نشانه پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آن‌هاست.
- شباهت شهادت‌طلبی، فدا کردن جان برای وطن، و خودکشی، دست‌شستن از جان و زندگی در دنیا و استقبال از مرگ است. تفاوت آن‌ها در معنای متفاوتشان است و دقیقاً همین معنای متفاوت هویت آن‌ها را تعیین می‌کنند و از آن‌ها سه پدیده مختلف می‌سازد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۳۳، ۳۵ و ۳۶)

۵۸- گزینه «۲»

(شهریار عبدالله)

- در قرن بیستم زمینه رونق و غلبه رویکرد تفسیری فراهم شد.
- دانش تفسیر، دانش محلی (اینجایی و اکنونی) است.
- برای پی بردن به هدف کنشگر باید به ذهن کنشگر و برای پی‌بردن به دلالت‌های کنش به زمینه فرهنگی آن مراجعه کنیم.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۳۹ و ۵۰)

۵۹- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

- ماکس وبر از سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد به قفس آهنین یاد می‌کند.

- لمبروزو با روش تبیینی می‌خواست مجرم بودن یا نبودن افراد را با مشاهده ویژگی‌های جسمانی و ظاهری آن‌ها تشخیص دهد.

- گافمن از جامعه‌شناسانی بود که برای تحقیق درباره بیمارستان روانی ماه‌ها به‌عنوان کارمند در یک بیمارستان روانی مشغول به کار شد و از طریق مشاهده مشارکتی به تحقیق پرداخت.

- فیلیپ زیمباردو با ایجاد یک زندان ساختگی به مطالعه رفتار و شخصیت افراد پرداخت. این موضوع نمونه‌ای از کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی بود.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی)

۶۰- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

موضوع جامعه‌شناسی تبیینی: پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

روش جامعه‌شناسی تفسیری: نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها

هدف جامعه‌شناسی تبیینی: پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی

موضوع جامعه‌شناسی تفسیری: کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۲۷ و ۵۱)

۶۶- گزینه «۲»

(بهر روز هیدرکی)

«الْمَنَاجِمُ»: معادن (دقت کنید: الآبار ← چاه‌ها)
«قَدْ تَمَّ تَفْجِيرُ...»: منفجر کردن انجام شده است

(ترجمه)

۶۷- گزینه «۱»

(ولی برپی - ابهر)

در گزینه «۱» خطایی وجود ندارد و «لا» نیز برای نهی مضارع غایب آمده است و در ترجمه آن از (نباید) استفاده می‌شود، در این عبارت «مؤمن» نیز اسمی نکره است و می‌توان در ترجمه آن از (یک) استفاده کرد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «أَجْمَلَ» اسم تفضیل است و باید به صورت (زیباتر) ترجمه شود.

گزینه «۳»: «الحديد» به معنای (آهن) و «مُوصِّلٌ» نیز به معنای (رسانا) است که درست ترجمه نشده‌اند.

گزینه «۴»: «تَرَى» مضارع است که به صورت ماضی ترجمه شده و نادرست است.

(ترجمه)

۶۸- گزینه «۱»

(علی مفسن زاده)

«در حالی که ۱۰ ساله بودم»: (جمله حالیه) و «أَنَا فِي الْعَاشِرَةِ مِنْ عُمُرِي» (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «دانستم»: (فعل ماضی) غَلَمْتُ (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «هیچ چیزی»: («لَا»ی نفی جنس) لَا شَيْءَ (رد گزینه ۲) / «بهتر از علم»: أَحْسَنُ مِنَ الْعِلْمِ (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۶۹- گزینه «۱»

(سیره میا مؤمنی)

مفهوم گزینه‌های ۲ و ۴: «قطعی بودن مرگ برای همه»
مفهوم گزینه‌های ۱ و ۳: «تباہ نشدن پاداش اعمال نیک افراد»

(مفهوم)

۷۰- گزینه «۴»

(علی مفسن زاده)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «اللَّهُ» مفعول نیست و اسم «إِنَّ» است و عِلَّتْ منصوب شدن آن نیز، همین است.

گزینه «۲»: فعل «يُحِبُّ» (به معنی: دوست دارد) مجهول نیست و معلوم می‌باشد.

گزینه «۳»: فعل «أَحْسِنُوا» ثلاثی مزید است و ثلاثی مجرد نیست؛ «أَحْسِنُوا» از باب «إِفعال» می‌باشد.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۷۱- گزینه «۴»

(قاله مشیرپناهی - دهگلان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: متعدّد ← لازم

گزینه «۲»: اسم «لَيْتَ» المشبّهة بالفعل و مرفوع ← اسم «لَيْتَ» المشبّهة بالفعل و منصوب

گزینه «۳»: فعله: «زَرَعَ» مجرد ثلاثی ← فعله: «زَارَعَ» مزید ثلاثی («الْمُزَارِعُ» اسم فاعل از فعل ثلاثی مزید و از باب «مُفاعلة» زَارَعَ يُزَارِعُ) (است.)

(تفلیل صرفی و اعراب)

۷۲- گزینه «۳»

(سیر مفسر علی مرتضوی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: صفة ← مفعول

گزینه «۲»: لازم ← متعدّد («الباطل» مفعول است که بعد از آن آمده است.)

گزینه «۴»: «تَقَاد» بر وزن «فُعَال»، جمع مکسر «نَاقِد» بر وزن «فَاعِل» است و اسم فاعل محسوب می‌شود.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۷۳- گزینه «۳»

(قاله مشیرپناهی - دهگلان)

الْبَنَاءُ ← الْبِنَاءُ

المُسَلَّخَةُ ← المُسَلَّخَةُ (با توجه به مفهوم و ساختار جمله داده شده، «المُسَلَّخَةُ» اسم مفعول است.)

(فبیط مرکبات)

۷۴- گزینه «۱»

(ولی برپی - ابهر)

در گزینه «۱» به جای «أَحْمَر» باید «أَبْيَض» به کار رود تا تعریف «الْعَصَب» (عصب و پی) درست باشد. (ترجمه عبارت صحیح: عصب یا پی، رشته‌ای سفید رنگ در بدن است که حس در آن جریان می‌یابد!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: وسیله‌ای که با آن، آب میوه‌های مختلف برای خوردن گرفته می‌شود ← آبمیوه‌گیری

گزینه «۳»: مناطق مرتفعی بالای سطح زمین، بزرگتر از تپه‌ها ← کوه‌ها
گزینه «۴»: از حشراتی که به کشاورزان، با خوردن محصولات کشاورزیشان ضرر می‌زند ← ملخ

(واژگان)

۷۵- گزینه «۳»

(بهر روز هیدرکی)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن نفی، شدیدتر و بیشتر باشد. «لَا»ی نفی جنس معنای «هیچ» را می‌رساند و مدنظر صورت سؤال است. دقت کنید که «ما» (نیست) گاهی برای منفی کردن جمله اسمیه به‌کار می‌رود و در گزینه «۲» هم‌چون اسم بعد از «لَا»، فتحه نگرفته، پس نمی‌تواند از نوع نفی جنس باشد.

(انواع یملات)

۷۶- گزینه «۲»

(علی مفسن زاده)

صورت سؤال، گزینه‌ای را خواسته است که در آن مفهوم «رجاء: امید» بیان شده باشد که در بین گزینه‌ها، گزینه «۲» به دلیل وجود لفظ «لعل» دارای مفهوم «امید» می‌باشد.

ترجمه عبارت گزینه «۲»: و من خوابیدن در وقتی غیر از وقت خواب را (نیز) دوست دارم (یعنی: دوست دارم وقت و بی وقت بخوابم) شاید در خواب دیداری (با معشوق) حاصل شود.

(انواع یملات)

تاریخ و جغرافیا (۳)

۸۱- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)

گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران، منابع نوینی را پیش روی مورخان قرار داد و زمینه تحولی عمیق و اساسی را در تاریخ‌نگاری فراهم آورد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۴)

۸۲- گزینه «۴»

(ملیحه گریبی)

کشورهای اروپایی به ویژه انگلستان، روسیه، فرانسه و اتریش به بهانه دفاع از حقوق اقلیت‌ها در امور داخلی عثمانی مداخله می‌کردند، ولی در واقع به دنبال گسترش مستعمرات و تأمین منافع اقتصادی و سیاسی خود در این امپراتوری وسیع بودند. در نتیجه این دخالت‌ها، اروپایی‌ها توانستند به تدریج بخش‌هایی از قلمرو عثمانی را تصاحب کنند و بر ضعف دولت آن بیفزایند. با این وجود رقابت بین دولت‌های اروپایی مانع شد که عثمانی به طور کامل تحت سلطه یکی از آنان دربیاید و تا پایان جنگ جهانی اول این امپراتوری به حیات خود ادامه داد.

(تاریخ (۳)، تاریخ جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۵)

۸۳- گزینه «۴»

(ملیحه گریبی)

شاهان قاجار در عمل نمی‌توانستند به طور کامل و همیشه قدرت استبدادی و اختیارات نامحدود خود را به کار ببندند؛ زیرا از یک‌سو فاقد ابزارهای لازم، مانند نظام اداری کارآمد و ارتش ثابت و حرفه‌ای، برای اعمال قدرت مطلقه بودند و از سوی دیگر، نفوذ اجتماعی و دینی روحانیت و مراجع شیعه، قدرت سیاسی و نظامی ایلات و نفوذ و دخالت قدرت‌های استعمارگر، دامنه قدرت و اختیار شاهان را تا حدودی محدود می‌کرد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۳۷)

۸۴- گزینه «۲»

(علی‌ممد گریبی)

واحد نظامی حرفه‌ای بریگاد قزاق بیشتر به عنوان نیروی نگهبان شخص شاه و خاندان سلطنت و دفع‌کننده شورش‌ها و اعتراض‌های داخلی عمل می‌کرد و در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی کارایی چندانی نداشت.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۰)

۸۵- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

جنگ داخلی آمریکا موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه در عصر قاجار شد.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۱)

۸۶- گزینه «۱»

(علی‌ممد گریبی)

روحانیون، از گروه‌های اجتماعی عصر قاجار که در شهرها و روستاها زندگی می‌کردند، به دلیل عدم وابستگی به حکومت، در مقاطعی از تاریخ معاصر ایران در برابر قدرت‌های خارجی ایستادگی کردند.

ایلات و عشایر همواره به عنوان نیروهای مسلح در مواقع جنگ یکی از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار بود.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۳۸)

۷۷- گزینه «۱»

(درویشعلی ابراهیمی)

عبارت گزینه «۱» با حرف «لکن» کامل می‌شود، زیرا دو طرف عبارت از لحاظ معنی و مفهوم، با هم مغایرت و تضاد دارند. (ترجمه عبارت: کتابخانه بزرگ است اما کتاب‌هایش کم است!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه‌های «۲» و «۴»، چون جای خالی در وسط عبارت است، حرف «آن» (که) آن‌ها را کامل می‌کند. عبارت گزینه «۳» نیز با حرف «کأن» (گویی) یا «إن» (قطعاً) کامل می‌شود.

(انواع جملات)

۷۸- گزینه «۴»

(سیره میا مؤمنی)

در گزینه «۴»، «عاقلاً» حال است که به صورت یک اسم نکره آمده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حال وجود ندارد. (دقت کنید «سعیداً» مفعول است).
گزینه «۲»: حال وجود ندارد. (دقت کنید «حاضراً» خبر کان است).
گزینه «۳»: حال به شکل اسم نکره وجود ندارد. (دقت کنید «و هو یجیب» جمله حالیه از نوع اسمیه است).

(حال)

۷۹- گزینه «۳»

(ولی بریی - ابهر)

حال در همه گزینه‌ها به صورت جمله اسمیه آمده است، اما در گزینه «۳» «دووباً» حالی است که به صورت یک اسم نکره (مفرد) آمده است، ضمن اینکه در این گزینه، واوی که بر سر ضمیر آمده است حالیه نیست. (ترجمه عبارت: من متأسفانه در درس‌هایم با پشتکار تلاش نکردم و تو تلاش کن تا موفق شوی!). در گزینه «۱»، «أنت تعلم»، در گزینه «۲»، «أنتن تفتخرن» و در گزینه «۴»، «أنا أبکی» همگی حال از نوع جمله اسمیه هستند.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: برای چه نهال گردویی را می‌کاری در حالی که تو می‌دانی از میوه‌های آن نخواهی خورد!

گزینه «۲»: به اهداف والايم در زندگی دست خواهم یافت؛ در حالی که شما به من افتخار می‌کنید!

گزینه «۴»: تو می‌رفتی درحالی که من در دوریت می‌گریستم!

(حال)

۸۰- گزینه «۴»

(سیره ممدعلی مرتضوی)

صورت سؤال، خبری را می‌خواهد که به صورت ماضی ترجمه شود.

در گزینه «۴»، «یشعر» یک فعل مضارع است که خبر جمله حالیه واقع شده است، چون قبل از آن در جمله اصلی یک فعل ماضی (منح) آمده، در نتیجه این فعل مضارع، به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود. (ماضی + مضارع ← ماضی استمراری)

ترجمه عبارت گزینه «۴»: نوبل ثروتش را برای خرید جوایز بخشید درحالی که احساس ناامیدی می‌کرد!

در سایر گزینه‌ها به ترتیب: «شکر»، «لا یجرب» و «لا یعرفون» خبر هستند که همگی به شکل مضارع ترجمه می‌شوند.

(حال)

۸۷- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)

یکی از دلایل انگلیس برای حمایت از مشروطه، محافظت از مرزهای هندوستان و سایر مستعمرات انگلستان در منطقه بود.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۰)

۸۸- گزینه «۴»

(پوار میرلوکی)

مورگان شوستر آمریکایی، با اختیارات وسیعی که مجلس شورای ملی به او داد، شروع به انجام اصلاحاتی دامنهدار در امور مالی و گمرک کرد. این اقدام او که سبب منظم شدن دستگاه اقتصادی کشور می‌شد، روس و انگلیس را سخت عصبانی کرد و روسیه طی خطاری دولت ایران را تهدید کرد.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۶)

۸۹- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

درگیری داخلی در روسیه، باعث ضعف این کشور در جبهه جنگ جهانی اول با متحدین می‌شد؛ به همین دلیل دولت آلمان به تقویت معترضان پرداخت و به رهبران تبعیدی بلشویک کمک کرد تا به روسیه بازگردند و به این شورش‌ها دامن بزنند.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۵)

۹۰- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

به موجب قرارداد ۱۹۱۹، مسئولیت تجدید سازمان و ایجاد ارتش یکپارچه ایران و تأمین اسلحه و تدارکات آن به افسران انگلیسی داده می‌شد.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۹۰)

۹۱- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

هسته اولیه، مکانی است که مردم برحسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال درآورده‌اند. در انتخاب مکان برای استقرار و سکونت جمعیت، عوامل طبیعی بیشترین نقش را داشته‌اند.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲)

۹۲- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

برخی از تفاوت‌های شهر و روستا عبارت‌اند از:

- فعالیت اقتصادی: در روستا، درصد بیشتری از جمعیت فعال، در بخش کشاورزی (زراعت، صید و شکار و...) فعالیت می‌کنند.

- وسعت و فضای سکونت و فعالیت: در شهرها، فعالیت‌های متنوع در فضاهای محدودتری متمرکز شده‌اند.

- فرهنگ و مناسبات اجتماعی: در شهرها نوگرایی بیشتر و تغییرات اجتماعی سریع‌تر است.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

۹۳- گزینه «۳»

(فاطمه سقایی)

منظور از اصطلاح شهرنشینی، افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن است.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۰)

۹۴- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

حمایت از کارآفرینان، ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان برای فروشندگان دوره‌گرد و توسعه امکانات گردشگری برای جذب گردشگر و ایجاد شغل در راستای سروسامان بخشیدن به مشاغل بخش غیررسمی قابل توجه است.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۳)

۹۵- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

الف) منجر به پیدایش فقر شهری می‌شود.

ب) بهبود روشنایی باعث پیشگیری از جرم می‌شود.

ج) از این مسائل به‌عنوان وندالیسم شهری یاد می‌شود.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۴)

۹۶- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

شهر پایدار، شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به‌طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود؛ بدون این‌که منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتد و شهر و فعالیت‌های شهری کمترین تأثیر نامطلوب را بر محیط زیست دارد.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۸)

۹۷- گزینه «۱»

(علیرضا رضایی)

تحقق روستای پایدار سه رکن دارد: فعال کردن اقتصاد روستا، ارائه خدمات اجتماعی و فرهنگی، حفظ محیط زیست و چشم‌اندازهای طبیعی آن.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۱)

۹۸- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

در حمل‌ونقل ریلی که برای مسافت‌های متوسط و نسبتاً طولانی مناسب است، هزینه احداث پایانه متوسط و به‌طور کلی جابه‌جایی با آن، امنیت زیادی دارد. مصرف سوخت در آن، یک‌هفتم حمل‌ونقل جاده‌ای و آلایندگی آن برای محیط‌زیست بسیار کمتر است.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۸)

۹۹- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

تولید کشتی‌های رو - رو از تحولاتی بود که در حمل‌ونقل دریایی ظرفیت جابه‌جایی کالا را سرعت بخشید.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۵۳)

۱۰۰- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری‌شده در مرحله ورودی سامانه اطلاعات جغرافیایی، شامل آمار پدیده‌های طبیعی و انسانی و ویژگی‌های آن‌هاست. اطلاعات با توجه به اهداف و نیاز کاربر پردازش و تجزیه و تحلیل فضایی و مدل‌سازی می‌شود.

(پغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های پغرافیایی، صفحه ۳۹)

فلسفه دوازدهم

۱۰۱- گزینه «۱»

(فره‌ار قاسمی نژاد)

اگر مفهوم وجود جزئی از مفهوم ماهیت بود، نمی‌توانستیم وجود را از ماهیت جدا کنیم (نفی کنیم). مثلاً سلب حیوان از انسان ممکن نیست چون حیوان جزئی از مفهوم انسان است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۱۰۲- گزینه «۳»

(حسن صدری)

اگر وجود جزء مفهوم ماهیت بود، بنابراین وجود جزء ذاتیات هر یک از ماهیات در نظر گرفته می‌شد و همانطور که حمل ذاتیات بر یک ماهیت، حمل اولی ذاتی است (همچون اینکه بگوییم «درخت جسم است»)، حمل وجود بر ماهیات نیز یک حمل اولی ذاتی محسوب می‌شد (تأیید گزینه ۳).

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگر مفهوم وجود عین مفهوم ماهیت یا جزء آن بود، حمل وجود بر هر ماهیتی نیازمند دلیل نبود و به صورت ضروری بر آن ماهیت حمل می‌شد. بنابراین اینکه برای حمل وجود بر هر ماهیتی نیازمند دلیل هستیم، خود نشان‌دهنده تمایز وجود و ماهیت است.

گزینه «۲»: وجود مفهوم ذاتی هیچ ماهیتی نیست و به صورت مفهومی مغایر همه ماهیات است.

گزینه «۴»: این قضیه حمل اولی ذاتی است؛ چرا که نامی بودن ویژگی ذاتی درخت است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۵)

۱۰۳- گزینه «۲»

(سبا پیغرزاده صابری)

در قضایای امکانی، حمل محمول بر موضوع، ممکن است هم در حالت ایجابی و هم سلبی در خارج قابل ملاحظه باشد؛ مثلاً: دیوار خانه ما سفید است یا دیوار خانه ما سفید نیست هر دو امکان تحقق دارند.

تکلیف: دقت کنید که ملاحظه حالت سلبی و ایجابی همزمان نیست؛ برای مثال نمی‌توان گفت هم قضیه «دیوار خانه ما سفید است» و هم قضیه «دیوار خانه ما سفید نیست» همزمان صادق است. چرا که منجر به اجتماع ضدین می‌شود که از لحاظ منطقی محال است.

لوزی ممکن است مربع باشد یا نباشد. مربع همان لوزی‌ای است که زاویه‌های برابر دارد.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۳»: توضیحات گفته شده مربوط به مفهوم ممکن‌الوجود است؛ نه رابطه امکانی، چرا که اشاره به وجود و عدم دارد.

گزینه «۴»: در رابطه امکانی، محمول را می‌توان به موضوع حمل کرد؛ اما ضرورتی ندارد.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۰۴- گزینه «۲»

(حسن صدری)

مفهومی که هیچ‌گاه واجب‌الغیر نمی‌شود، ممتنع‌الوجود بالذات است که دارای یک تناقض درونی است، همچون «دایره قائم‌الزاویه»، زیرا دایره اصلاً دارای زوایای داخلی نیست. گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»، ممکن‌الوجود بالذات‌اند (از این جهت که تاکنون موجود نشده‌اند، ممتنع‌الغیر هستند).

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۰۵- گزینه «۴»

(سبا پیغرزاده صابری)

علت از لحاظ وجودی و رتبی مقدم بر معلول است؛ یعنی ضرورتاً ابتدا علت به وجود می‌آید و سپس معلول محقق می‌شود.

همچنین وجود معلول وابسته به وجود علت است و در صورتی که علت محقق شود وجود معلول ضرورت پیدا می‌کند و قطعی می‌شود.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وجود معلول وابسته به وجود علت است نه برعکس.

گزینه «۲»: وجود علت در گرو وجود معلول نیست.

گزینه «۳»: اینکه گفته می‌شود وجود علت مستقل است به این معنا نیست که وابسته به هیچ علت دیگری نیست، یک علت خود می‌تواند معلول چیز دیگری باشد.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۴، ۱۵ و ۱۹)

۱۰۶- گزینه «۳»

(سبا پیغرزاده صابری)

بنابر نظر اکثر تجربه‌گرایان انسان ابتدا از طریق حس و تجربه مصادیق علیت را در قالب توالی پدیده‌ها احساس می‌کند و سپس از این توالی حکم به خود رابطه علیت می‌دهد.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دکارت در مورد علیت باور به فطری و ذاتی بودن آن داشت.

گزینه «۲»: طبق گفته هیوم تداعی ناشی از توالی پدیده‌هاست؛ نه خود آن. به عبارت دیگر پشت سر هم آمدن متوالی دو پدیده منجر به تداعی روانی و عادت ذهنی از آن می‌شود.

گزینه «۴»: توالی ناشی از حس و تجربه است نه ساختار ذهنی.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۰۷- گزینه «۲»

(نیمه پواهری)

از نظر فلاسفه مسلمان اصل علیت یک قاعده عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید؛ اما دقت کنید که این نظر با نظر دکارت متفاوت است و فلاسفه مسلمان برخلاف دکارت این اصل را فطری و بدیهی نمی‌دانند. بلکه معتقدند که انسان با تعقل براساس بدیهیاتی نظیر اصل امتناع اجتماع نقیضین به درک آن می‌رسد (رد گزینه‌های ۱ و ۴). با این حال از آنجایی که فلاسفه مسلمان این اصل را عقلانی می‌دانند معتقدند که عقل هر انسانی درستی این اصل را در خود درمی‌یابد و بنابراین درک آن بین انسان‌ها مشترک است

(حسن صدری)

۱۱۰- گزینه ۲»

معلول با قطع نظر از علت، صرفاً «امکان ذاتی» دارد؛ یعنی ذات و ماهیتش نسبت به وجود و عدم حالت تساوی دارد. با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می‌یابد و موجود می‌شود. یعنی اگر علت نباشد و معلول صرفاً امکان ذاتی داشته باشد، برای ضرورت یافتن آن کافی نیست.

حال در عبارت گزینه ۲» گفته شده است که همین حالت امکان ذاتی برای تحقق معلول کافی است که عبارتی نادرست و مغایر با وجوب علی و معلولی است.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» مغایر با اصل علیت

گزینه ۳» مغایر با سنخیت میان علت و معلول

گزینه ۴» در راستای وجوب علی و معلولی است، نه مغایر با آن

(فلسفه دوازدهم، پوهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۱۱- گزینه ۱»

(فرهاد قاسمی‌نژاد)

این فرض به این معنی است که معلول بدون علت وجود پیدا کند. به عبارت دیگر معلول از ناحیه خودش ضرورت وجود پیدا کند. این فرض با اصل وجوب علی و معلولی منافات دارد.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از پوهان، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۶)

۱۱۲- گزینه ۳»

(علیرضا نصیری)

عدم آگاهی افراد نسبت به اجزای علت (علت تامه و علل ناقصه) باعث می‌شود که آن‌ها معنی اول اتفاق را بپذیرند (رد گزینه‌های ۲ و ۴). معنی اول اتفاق این است که میان پدیده‌ها رابطه علیت وجود ندارد یا این رابطه ضروری نیست (رد اصل علیت یا وجوب علی و معلولی). بنابراین باید به دنبال مثالی بگردیم که یکی از این دو اصل را رد کند.

این که آب یک‌بار سیراب کند و یک‌بار بر تشنگی بیفزاید، بیانگر صدور معلول‌های متفاوت از علت واحد است و نقض اصل سنخیت می‌باشد (رد گزینه ۱).

اینکه بدون وجود ابر و شرایط لازم برای بارش باران، ناگهان آسمان شروع به باریدن کند، ناقض اصل علیت است که مستلزم معنی اول اتفاق خواهد بود (تأیید گزینه ۳).

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از پوهان، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۶)

۱۱۳- گزینه ۴»

(سبا پیغرزاده هابری)

افلاطون، در مواردی نیز از خداوند با عنوان مثال «خیر» یاد می‌کند و توضیح می‌دهد که همه چیز در پرتو آن دارای حقیقت می‌شوند و همان‌طور که روشنایی شبیه خورشید است اما خود خورشید نیست، حقایق نیز شبیه به مثال «خیر» هستند، نه خود آن. پس با طی کردن درجات کمال می‌شود شبیه به او شد.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» خالقیت خداوند اشاره به صفت صانع دارد.

گزینه ۲» حقایق من جمله موجودات مادی شبیه به خداوند هستند؛ پس امکان شباهت وجود دارد و امکان عنینیت وجود ندارد.

گزینه ۳» مثال خیر اشاره به خود ذات خداوند دارد نه افعال و آثار آن.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه ۳۲)

(تأیید گزینه ۲). اما تشخیص مصادیق اصل علیت در جهان خارج وابسته به تجربه و آموزش است و تمامی فلاسفه مطرح‌شده در کتاب در این مورد با هم اشتراک نظر دارند، بنابراین نمی‌توان گفت که علم به تمامی مصادیق این اصل بین انسان‌ها مشترک است؛ مثلاً انسانی شاید بداند که چرا زلزله می‌آید و انسانی دیگر علتش را نداند و آن را خشم خدا بینگارد (رد گزینه ۳). به عبارتی دیگر درک خود اصل علیت بین انسان‌ها مشترک است؛ اما درک مصادیق آن ممکن است متفاوت باشد و بستگی به میزان علم افراد دارد.

(فلسفه دوازدهم، پوهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۰۸- گزینه ۴»

(علیرضا نصیری)

نظم جهان هستی حاصل اصل سنخیت علت و معلول است. اصل سنخیت بیان می‌دارد که هر علت معلول خاص خود را دارد و هر معلولی از هر علتی پدید نمی‌آید. بنابراین امکان ندارد که آتش یک‌بار چیزی را بسوزاند و بار دیگر همان اشیاء را خنک کند و در نتیجه این موضوع نظم خاصی در جهان هستی حاکم خواهد بود.

اصل وجوب علی و معلولی نیز بیان می‌دارد که با وجود علت تامه، معلول لا‌جرم موجود خواهد شد و حاصل این اصل، تخلف‌ناپذیری نظم طبیعی خواهد بود. در تکمیل مثال قبلی می‌توان گفت که با وجود آتش، حرارت که معلول آن می‌باشد حتماً موجود خواهد شد و نمی‌تواند موجود نباشد. به عبارتی آتش نمی‌تواند یک‌بار بسوزاند و بار دیگر اثر نکند و نسوزاند. این مفهوم را می‌توان به نوع دیگری نیز بیان کرد؛ با وجود علت، معلول واجب بالغیر خواهد بود و مادامی که علت موجود است، عدم برای معلول ممتنع است.

حاصل ترکیب دو اصل بالا، حاکم بودن «نظمی حتمی و تخلف‌ناپذیر» در نظام طبیعت خواهد بود.

تکلیف: اصل علیت باعث می‌شود که بین اشیاء عالم ارتباطی وجود داشته باشد، اما آنچه باعث نظم می‌شود اصل سنخیت است نه علیت.

(فلسفه دوازدهم، پوهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۰۹- گزینه ۱»

(نیما پوهاری)

بررسی گزینه‌ها:

اصل سنخیت پشتوانه عقلی نظم دقیق جهان است و دانشمندان با تکیه بر همین اصل، تحقیقات علمی خود را پیگیری می‌کنند؛ دانشمندان وقتی با پدیده‌ای مواجه می‌شوند و می‌خواهند علت آن را بیابند، به سراغ عواملی می‌روند که تناسب بیشتری با آن پدیده دارند و علت آن پدیده را در میان آن عوامل جست‌وجو می‌کنند تا بتوانند به علت ویژه آن پدیده دست یابند. این اصل ناظر بر کلیت قوانین تجربی و یکسان عمل کردن طبیعت است.

اصل وجوب بخشی علت به معلول جهان را تابع رابطه‌ای ضروری و حتمی نشان می‌دهد؛ به‌گونه‌ای که اگر علت با تمام حقیقت خود تحقق یافت، یقین پیدا می‌کنیم که تحقق معلول نیز ضروری و حتمی می‌شود و وجود آن، وجوب پیدا می‌کند. باغبان بر همین اساس بذر می‌کارد و آن را آبیاری می‌کند و راننده با همین مبنا خودرویش را روشن و به جلو هدایت می‌کند. بنابراین این اصل بر عدم نقض قوانین علمی در شرایط یکسان ناظر است.

(فلسفه دوازدهم، پوهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اولین مقدمه برهان فارابی عبارت است از اینکه در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که وجودشان از خودشان نیست و معلول چیزهای دیگرند.

گزینه «۲»: فارابی در این استدلال بیان می‌کند که علت قبل از معلول خود وجود دارد و از تقدم وجود علت بر معلول سخن می‌گوید اما وارد بحث ماهیت و امکان ذاتی نمی‌شود.

گزینه «۳»: امکان ذاتی و فقر وجود معلول از مباحث مربوط به استدلال ابن سینا و ملاصدرا است و فارابی این موارد را مطرح نمی‌کند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

۱۱۸- گزینه «۳»

(نیمه پواهری)

جمله گزینه سوم نادرست است. اتفاقاً در این برهان چون دیگر تعداد موجودات و بحث تسلسل و زنجیره علل مهم نیست موجودات جهان هر تعداد باشند، و چه به تک تک آن‌ها بنگریم و چه به عنوان کل نگرین، شوند، چون ذاتاً ممکن‌الوجودند و نمی‌توانند خود به خود به وجود بیایند پس نیازمند یک واجب‌الوجود بالذات هستند که آن‌ها را از حالت تساوی بین وجود و عدم خارج کند. پس در این برهان تعداد و نوع نگاه به روابط علی ممکنات مهم نیست، نه اینکه لازم باشد حتماً آن را به مثابه یک کل نگرین.

تذکره: در بررسی گزینه اول توجه کنید که عبارت درست است. اینکه یک ممکن بالذات به وجود بیاید و نام واجب‌الوجود بالغیر به آن بدهیم، بدین معنا نیست که ذاتش از حالت امکانی به وجوبی تغییر می‌کند. ذات همان امکانی است، ذات یک چیز هیچ‌گاه تغییر نمی‌کند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۱۱۹- گزینه «۳»

(نیمه پواهری)

هر دو استدلال ابن سینا و ملاصدرا به جای توجه به زنجیره علل و استناد به محال بودن تسلسل علل نامتناهی سعی می‌کنند با رجوع به باطن پدیده‌ها نیازمندی آن‌ها به یک خالق را اثبات کنند. ابن سینا با توجه به حالت امکانی در ذات و ماهیت موجودات چنین می‌کند و ملاصدرا با توجه به فقر درجه وجود آن‌ها در برابر خداوند که بالاترین درجه شدت وجود و غنی‌الذات است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این مورد به برهان ابن سینا اختصاص دارد.

گزینه «۲»: این مورد به برهان ملاصدرا اختصاص دارد.

گزینه «۴»: این مورد مورد توافق هر سه این فلاسفه است و در این زمینه هیچ کدام اختلاف نظری با دیگری ندارد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۶)

۱۲۰- گزینه «۳»

(فرهار قاسمی نژاد)

گزینه «۳» صحیح است؛ زیرا معیارهای زندگی معنادار بعد از اثبات وجود خداوند است.

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» معیار بر پذیرش خدا مقدم فرض شده است که نادرست است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

۱۱۴- گزینه «۴»

(سبا پیغرزاده صابری)

دکارت، فیلسوف عقل‌گرای قرن هفدهم در یکی از استدلال‌های خود برای اثبات خدا می‌گوید من از حقیقتی نامتناهی و دانا و توانا که خود من و هر چیز دیگری به وسیله او خلق شده‌ایم، تصویری دارم. این تصور نمی‌تواند از خودم باشد؛ زیرا من موجودی متناهی‌ام. این تصور از هیچ موجود متناهی دیگر هم نیست، پس این تصور از یک وجود نامتناهی است؛ اوست که می‌تواند چنین ادراکی را به من بدهد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۱۵- گزینه «۴»

(حسن صدری)

در گزینه‌های اول، دوم و سوم، وجود «واقعی» خداوند مستقل از نیاز انسان به وجود او اثبات می‌شود. اما در گزینه چهارم، برهان اخلاقی کانت مطرح شده است که «نیاز» انسان به وجود خدا و «ضرورت» وجود خدا را از راه اخلاق اثبات می‌کند، نه وجود واقعی خداوند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۶)

۱۱۶- گزینه «۳»

(نیمه پواهری)

کرکگور معتقد است که ایمان، هدیه‌ای الهی است که خداوند به انسان می‌بخشد و نیازی به استدلال و پشتوانه عقلی ندارد. خدا انسان مؤمن را برمی‌گزیند و به او ایمان هدیه می‌کند و اگر کسی شایسته این بخشش نشود، زندگی تاریکی را سپری خواهد کرد.

ویلیام جیمز می‌گوید: «من معتقدم که دلیل وجود خداوند عمدتاً در تجربه‌های شخصی درونی ما نهفته است». مثلاً هر یک از ما احساس می‌کنیم که در هنگام سخن گفتن با خدا و راز و نیاز با او و توصیف زیبا و عاشقانه او به نوعی از تعالی و معنویت منتقل می‌شویم که ساعتی قبل از آن تهی بوده‌ایم.

کاتینگهام می‌گوید: «قبول خداوند زندگی ما را در بستری قرار می‌دهد که آن را با ارزش و بااهمیت می‌سازد و این امید را می‌دهد که به جای اینکه احساس کنیم در جهان بیگانه‌ای افتاده‌ایم که در آن هیچ امری در نهایت، اهمیت ندارد، می‌توانیم پناهگاهی بیابیم.»

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۱۷- گزینه «۴»

(نیمه پواهری)

بطلان و محال بودن تسلسل علل نامتناهی (یعنی اینکه زنجیره علت‌ها و معلول‌ها تا بی‌نهایت پیش رود) از مقدمات برهان فارابی است، نه نتیجه آن. نتیجه این برهان اثبات وجود علت‌العلل (علتی که خود معلول نیست) یا همان خدا می‌باشد.